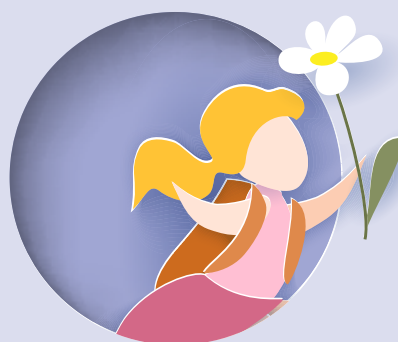

KLASĖ BE KAMPŲ

KLASĖS VADOVO GIDAS 2

Sudėtis

Buvusių mokinių prisiminimai, klasių vadovų patarimai ir rekomendacijos, tikros istorijos iš klasės gyvenimo, metodai su aprašymais

Kaip problemas spręsti kartu?

Kodėl svarbu, kad klasė taptų komanda?

Kaip klasėje kurti gerą atmosferą kasdien?

Kaip skatinti pagarbą, palaikymą, pasitikėjimą klasėje?

Turinys:

PRISIMINIMAI APIE KLASIŲ VADOVUS.....	4
KLASIŲ VADOVAI PATARIA: Problemų sprendimas kartu	5-9
Problemų sprendimas klasės viduje ir už klasės ribų	
Mokinio motyvacija mokytis – opi problema	
Padedame vieni kitiems	
Nuolatinės ir laikinos problemos: kas padeda jų išvengti?	
Vaikų įtraukimas į problemų sprendimą	
Kritinis mąstymas ir gebėjimas bendradarbiauti	
Tikra istorija „Nevykęs pokštas“	
Patarimai, kaip spręsti problemas klasėje	
Rekomendacija kolegai nr. 1	
METODAS NR. 1: Savęs pažinimo bei pasitikėjimo savimi testas	10-11
METODAS NR. 2: Užduotis pozityviam mąstymui ugdyti	12-13
METODAS NR. 3: Konfliktų sprendimo menas	14-21
Kaip spręsiame problemą?	
Problemas sprendžiame čia ir dabar	
Tikra istorija „Sėkmingo tėvų susirinkimo receptas“	
Kaip paruošti vaiką problemos sprendimui?	
Rekomendacija kolegai nr. 2	
METODAS NR. 4: Bendradarbiavimo ir problemų sprendimo žaidimai	22
METODAS NR. 5: Užduotis problemų sprendimo gebėjimams ugdyti.....	23
KLASIŲ VADOVAI PATARIA: Maži ritualai ir klasės tradicijos	24-26
Klasėje kuriame gerą atmosferą	
Mūsų klasės ritualai ir tradicijos. Pavyzdžiai	
KLASIŲ VADOVAI PATARIA: Komandos formavimas klasėje	27-31
Ar klasė gali tapti komanda? Kodėl tai svarbu?	
Darbo su klase būdai ir vaikų pažinimas	
Sėkmingo komandos formavimo pavyzdžiai	
Komandos formavimo metodai ir įrankiai	
Palinkėjimas kolegai	
Rekomendacija kolegai nr. 3	
METODAS NR. 6: Komandos sutelktumą didinantis žaidimas	32
METODAS NR. 7: Projektas	33
KLASIŲ VADOVAI PATARIA.....	34
„Vienas lauke ne karys“	
Vaiko asmenybės ir elgesio analizė	
Grupinio darbo svarba	
METODAS NR. 8: Belbino komandinių vaidmenų testas.....	35-40
KLASIŲ VADOVAI PATARIA: 3 pagrindiniai principai klasėje – pagarba, palaikymas, pasitikėjimas	41-45
Pagarbos, palaikymo, pasitikėjimo skatinimas	
Mokinio pasitikėjimas mokytoju	
Taisyklės kuriame kartu	
Kas svarbiau: taisyklės ar vertybės?	
Klasės nerašytos taisyklės	
Kurdami taisyklės kuriame vertybes	
Tikra istorija „Klasė, su kuria galima kalnus nuversti“	
Rekomendacija kolegai nr. 4	
METODAS NR. 9: Pozityvios aplinkos klasėje kūrimas	46-47
SKAITYTOJO REFLEKSIJA	48

Prisiminimai apie klasių vadovus

...

Mano atsiminimas apie auklėtoją nukelia mane į paauglystę. Į tą laikotarpį, kai pradėjo rūpėti kitių dėmesys ir užvaldė nepasitikėjimas savimi. Paauglystėje nepraleidinėjau pamokų, buvau gana pavyzdinga mokinė, mokykloje vyravo geri santykiai tiek su mokytojais, tiek su klasės draugais. Bet kiek save atsimečiau, klasėje buvau mažiausia ir gana berniukiška, kuomet klasiokės jau mokėjo ir dažytis, ir dailiau apsirengti. Vieną dieną, atsikėlus ryte supratau, kad noriu būti gražesnė, mergaitiškesnė, tad nusprendžiau išmokyti dažytis ir viršutinius akių vokus padailinti pieštuku. Man besistengiant įvaldyti dažymosi meną, laikas, kaip ir pamokos, nepastebimai greitai prabėgo. Visą dieną pratūnojau namuose, prie veidrodžio, su akių pieštuku rankoje. Jaučiausi nesmagiai, bet didžiavausi pasiektu rezultatu ir nusprendžiau pasirodyti klasės draugams. Jau gerokai po pietų, kai pamokos mokykloje pasibaigė, išėjau iš namų ir patraukiau pas savo klasiokę. Kelias į klasiokės namus vedė pro mokyklą. Visai netikėtai, autobusu stotelėje prie mokyklos, mane pastebi auklėtoja... Bėgti nėra kur. Priėjau ir stoviu nuleidusi galvą, o auklėtoja manęs klausia, kas atsitiko, kodėl praleidau pamokas. Tą akimirką mane užvaldė gėdos jausmas. Pakeliu išdažytas akis ir tyliai bandau sumeluoti apie netikėtai užklupusį peršalimą. Man dėliojant melagingą istoriją auklėtoja nusišypso, uždėda ranką ant peties ir pagiria mano naują įvaizdį, ryškiai padažytas akis. Suprantu, kad mano noras prilygti draugams mane ką tik išdavė. Net stotelėje sustojęs autobusas, kuriuo auklėtoja turėjo važiuoti namo, neišgelbėjo manęs nuo pokalbio. Prisėdome ant suoliuko ir nuoširdžiai pasikalbėjome apie mano vaikiškas problemas, melo laikinumą ir tiesos vertę. Šio įvykio nepamirštu jau daugelį metų. Auklėtoja buvo labai supratinga, gera. Tai ji mane išmokė pasitikėjimo subtilybių ir padėjo atsikratyti net ir menkiausių melagysčių.

Irena, Panevėžys.

...

Vaikystėje skaityti knygų labai nemėgau, tėvai niekaip negalėdavo priversti. Tad greičiausiai ne veltui mano klasės auklėtoja tapo lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja, kuri mus nuolat skatindavo kurti. Ji vertindavo ne tik žymių autorių tekstus, bet visuomet su dideliu susižavėjimu klausydavosi mūsų pastraipų, sakydama, kad būtent tai ir yra menas. Tik jos paskatinimų ir tikėjimo mumis dėka, aš išmokau drąsiai reikšti mintis, poetiškai rašyti apie akis, giliai kaip jūra ir tyrą, nesuvaidintą meilę. Mokytoja niekada nekritikuodavo ir nesijuokdavo, o su šypsena veide prašydavo skaityti dar, ir dar. Ji visada mokėdavo suvirpinti sielos stygas, pamokų metu klausydavomės gražios muzikos. Būtent jos dėka, daina "Naktelės žiedai" tapo mūsų klasės daina.

Karolina, Kaunas.

...

Santykiai su klasės auklėtoja yra vienintelis geras prisiminimas iš mokyklos. Ji išsaugodavo visas paslaptis, surasdavo išeitis iš visų situacijų, mokėdavo paguosti, patarti, paskatinti. Mokykloje neturėjau daug draugų, mokyti sekėsi vidutiniškai. Bėgdavau iš pamokų, gaudavau prastus pažymius, neruošdavau namų darbų. Manimi tikėjo tik vienas žmogus – mano klasės auklėtoja. Po mokyklos baigimo prabėgo daug metų. Per tą laiką įgijau bakaluro, magistrantūros ir doktorantūros kvalifikacinius laipsnius, dirbu vadovaujamaį darbą – pasiekiau viską, ką buvau suplanavusi. Buvę klasiokai, kuriuos kartais sutinku, stebisi, kaip sėkmingai susiklostė mano gyvenimas. O aš tiesiog pajaukau, kad jeigu iš naujo reikėtų mokyti mokykloje, tai grįžti norėčiau tik dėl mano klasės auklėtojos.

Modesta, Kretinga.

Klasių vadovai pataria: problemų sprendimas kartu

Teresė Einorienė,
Elektrėnų „Versmės“ gimnazija

Problemų sprendimas klasės viduje ir už klasės ribų

Visų pirma, problemos yra labai įvairios. Nuo bendradarbiavimo, bendravimo iki didelių rimtų šeimyninių problemų, mokymosi, lankomumo. Šiuo metu auklėju vaikus nuo 9-os iki 12-os klasės. Tačiau, kai mokinius gaudavau nuo 5-os iki 12-os klasės, turėdavome praeiti visus etapus – raidos, brandos, santykių nuo prasivardžiavimo, nuo bendravimo kūrimo iki subrendimo ir išėjimo iš mokyklos. Tad šiuo atveju aš gaunu jau šiek tiek subrendusius devintokus,

kurie jau „persirgo“ pirmosios paauglystės etapu. Jie pakankamai susiformavę, klasėje susidarę grupelės, kurių nariai susidraugavę nuo pirmos klasės, ar net nuo darželio laikų. Taigi, siekiu, kad grupelės tarpusavyje nekonfliktuotų, mokiniai nepavydėtų vieni kitiems, kad bendravimas ir bendradarbiavimas būtų tolygus, sėkmingas, ramus, be konfliktų. Šiuo atveju, viskas vyksta gana sėkmingai, mokiniai iki man pradėdant dirbti su jais, buvo geros rankos ir yra gerai auklėjami šeimose. Tinkamas auklėjimas šeimoje yra pirma visų problemų atsiradimo ir jų sprendimo sąlyga. T.y. iš kokios šeimos jie atėję, koks šeimos santykių modelis demonstruojamas, kaip šeimoje sprendžiamos problemos, kaip bendraujama, kaip kalbama.

Mokinio motyvacija mokytis – opi problema

Šiuo metu pati opiausia problema mano klasėje yra mokymosi motyvacija. Yra tokių mokinių, kurie galėtų ir norėtų geriau mokytis, bet yra tam nepajėgūs, trūksta gabumų. Tačiau šiuo atveju, mokiniams sunku suvokti mokymosi svarbą – vieniems svarbiau sportas, kitiems bendravimas, dar kitiems kompiuteriniai žaidimai ar tiesiog buvimas drauge. Visa tai atima jų laiką ir iki 9 – 10 kl. jie įgyja tam tikrą spragų bagažą.

Šią problemą sprendžiame įvairiais būdais. Pirmiausia, kalbamės iš trijų pusių: aš, tėvai ir mokinys. Savo ruožtu informuoju tėvus, jeigu jie nespėja pamatyti elektroniniame dienyne, kad mokiniui sekasi prastai. Dažniausiai tėvų reakcija būna labai teisinga - jie imasi įvairių kontrolės būdų, draudimų, apribojimų, sankcijų. Taigi, vaikas, tėvus laikydamas autoritetu, bijo netekti malonių, tad susiima ir pamokose pradeda dirbti efektyviau, gauti geresnius įvertinimus. Tėvų įsitraukimas yra labai svarbus, ypač tada, kai, pavyzdžiui, mokinys buvo priverstas kartoti praėjusių metų kursą, yra netekęs motyvacijos mokytis. Tačiau, jam puikiai sekasi remontuoti mobiliuosius telefonus, jis puikiai išmano kompiuterius, tačiau gerai mokytis mokykloje nepavyksta. Tuomet darome viską, kad mokinys bent įgytų 10-os klasės baigimo pažymėjimą, daug kalbamės, bendraujame, globojame.

Pagrindinis įrankis yra nuoširdūs pokalbiai. Tėvai pažymi, kad kartais motyvacijos mokytis jau nesukuria jokie draudimai, jokie apribojimai. Tokiu atveju, kviečiame psichologę, kuri suteikia tėvams kitus įrankius, paaiškina kokiais žodžiais ir kaip efektyviai kalbėti su vaiku, kad pasiektų tikslą. Taigi, tokias problemas spręsti padeda dvipusis arba tripusis bendravimas, kalbėjimas, bendradarbiavimas ir tolesnė kontrolė.

Visuomet seku kas pasikeitė, kartą per savaitę susisiekiu su tėvais, aptariame rezultatus, džiaugiamės iki kol vėl pasikartoja panašus scenarijus. Visa ta „nusimokymo“ problema yra tiesiog atsakomybės stoka. Tokiu atveju yra privalu išmanyti šiuolaikinės „z“ kartos bruožus ir savybes, suvokti kaip jie mąsto, kaip elgiasi, kas juos veikia ir ką su tuo daryti. Šios kartos vaikai yra stokojantys atsakomybės technologijų vaikai, kurių tėvai nori viską padaryti už juos. Trečdalis

mano mokinių tikrai atsakingai žiūri į gyvenimą, į mokymąsi, turi savo tikslus, užsiima įvairiomis veiklomis – lanko dailių čiuožimą, sportuoja, mokosi kovos menų, visur aktyviai dalyvauja ir viską suspėja. Tačiau yra ir plaukiančių pasroviui, panirusių į mobiliuosius telefonus. Tokiu atveju kenčia ir mokymasis, ir lankomumas. Vaikai pradeda vengti eiti į mokyklą, vengti rašyti kontrolinius. Tada prasideda lankomumo kontrolė, komunikavimas su tėvais.

Kartais šiek tiek padeda pokalbiai su mus kuruojančia pavaduotoja. Pastebime, kad ištikus problemai, vaikai vengia bendrauti su Vaiko gerovės komisija - poveikis būna trumpalaikis, greit užsimiršta ir jis nebūna toks veiksmingas. Tačiau vaikai gana sąmoningi, jie padaro viską, kad išvengtų to pokalbio. Mūsų klasėje tokių atvejų dažniausiai nepasitaiko, nes mes tose trijose, dviejose pusėse laikome vadžias, vaikus laiku sukontroliuojame, motyvuojame.

Padedame vieni kitiems

Kai kurias problemas sprendžiame tik dviese. Jeigu vaikas yra sąmoningas ir turi kokių nors asmeninių išgyvenimų, pavyzdžiui, nelaiminga meilė, nenoras mokytis, netgi nenoras gyventi, tuomet tiesiog išsikalbame, aš išklausu ir kartu nusprendžiame, kaip toliau gyventi, į ką remtis. Drauge randame atramos taškus ir pamažu problemą išsprendžiame. Vienam reikia savaitės, kitam mėnesio. Kita vaikų asmeninė problema – konfliktas su tėvais, kuomet vaikai nori išsipasakoti tik man ir nenori, kad apie tai sužinotų tėvai. Tokiu atveju, visuomet pasiaiškinu, kodėl tėvai vienaip ar kitaip elgiasi, kas jiems patinka, nepatinka, kas jiems svarbu ir ką vaikas turi suprasti. Bendravimo klasės viduje problemų sprendimui pasitelkiame visą klasę. Demokratiškai išdiskutuojame, išsiaiškiname teisius ir neteisius, ir nusižengusiam padedame išklaudyti kitų jausmus. Galiausiai konfliktą vainikuoja atsiprašymas, pripažinimas, kad, pavyzdžiui, buvo netinkamai pajuokauta, perlenkta lazda.

Apibendrinant, problemų lygis klasėje priklauso nuo pamatų, atsineštų šeimos vertybių, elgesio kultūros. Tačiau audra visuomet praeina, viskas nurimsta ir gyvename, ir mokomės toliau.

Nuolatinės ir laikinos problemos: kas padeda jų išvengti?

Mokymosi ir lankomumo problemos yra nuolatinės, o su bendravimo problemomis susiduriame maždaug kartą į mėnesį. Kaip jau minėjau, klasėje susiformavę grupelės, kuriose mokiniai jaučiasi saugūs, tačiau man svarbiausia, kad konfliktai nekiltų tarp tų grupelių, o tai būna retai, kadangi formavimosi etapas jau yra sėkmingai įveiktas. Paskutines savaites iki Naujųjų metų mokiniai draugiškai dalyvauja šventiniuose renginiuose, visada padeda man, atsiliepia į mano kvietimus kažkur sudalyvauti. Taip pat mokiniai labai mėgsta keliauti, išvykti, to pasekoje draugiškai organizuojame išvykas, svarstome pasiūlymus, norus. Išvykos ypatingai suartina klasę, nes jie taip išmoksta dirbti tarpusavyje, grupelėse ir tarp grupių.

Vaikų įtraukimas į problemų sprendimą

Į problemų sprendimą svarbu įtraukti vaikus tam, kad jie patys išmokyti spręsti problemas, neįtraukiant kitų, pavyzdžiui, tėvų. Taip pat, kad patys išmokyti suvokti, kas yra gerai ir kas yra blogai bei suvoktų konfliktų pasekmes, ugdytųsi atsakomybę ir sąžiningumą.

Kritinis mąstymas ir gebėjimas bendradarbiauti

Įvykus nemaloniam įvykiui, skatinu vaikus nebijoti ir išsakyti savo nuomonę. Labai svarbu, kad jie jaustųsi saugūs, nebijotų būti pasmerkti. Tuo pačiu ugdu pasitikėjimą – niekada neišduodu to, ką vaikas laiko paslaptimi, ką kalbame tarpusavyje. Tarkime, jeigu vaikas nenori, kad tėvai sužinotų, jog jis gavo „kuolą“, kuomet mama dar nematė įrašo dienyne. Vaikas manęs prašo, kad nieko nesakyčiau, nes jis žada tuojau pat ištaisyti pažymį. Taigi, kritinį mąstymą ir gebėjimą bendradarbiauti ugdu pasitelkdama pasitikėjimą, saugumo jausmą, galimybę kritiškai vertinti visus poelgius ir problemas per gero, blogo, sąžiningumo, nesąžiningumo, teisingumo, neteisingumo prizmę.

Tikra istorija „Nevykęs pokštas“

Turėjome nutikimą, kuomet vienas mokinys susižeidė namuose. Vaikas namuose paslydo lipdamas laiptais, susitrenkė galvą ir įsitaisė gužą. Vaikas nutarė šiek tiek pameluoti savo draugui ir parašė žinutę, kad jam labai bloga, jis beveik yra komoje ir jį veža į ligoninę. Taip pat pridūrė, kad kol kas jo lankyti nebus galima. Žodžiu, sukūrė istoriją savo artimiausiam draugui. Pamokos metu, mokinys tyliai mane pakviečia ir papasakoja apie draugo žinutę, neva esamą situaciją ir visą baisią istoriją. Ši žinia man pakirto kojas, juk menki juokai, tokia nelaimė gali nutikti visai netikėtai... Visa klasė išsigandusi, visi susijaudinę, niekaip negaliu prisiskambinti tėvams, išsiaiškinti kaip jaučiasi mano mokinys. Vėliau vaikas, kuris man pranešė šią žinią paaiškina, kad viskas jau yra gerai, klasiokas jau ne reanimacijoje. Tą akimirką suprantu, kad šioje istorijoje kažkas ne taip. Pagaliau pavyksta susisiekti su tėvais. Jie patikina, kad jų vaikas tikrai susitrenkė galvą, tačiau vaikas yra namie, ilsisi, kad nieko baisaus nenutiko, patyrė šiojį tokį smegenų sutrenkimą. Kitą dieną tas vaikas ateina į mokyklą gyvas ir sveikas, tačiau susigėdęs. Jis iškart atsiprašo ir man paaiškina, kad nesitikėjo, jog draugas visiems pasakys apie jo iškrėstą pokštą ir taip ant jo supyks. Tad pradėjome kalbėtis trise, aiškintis visas aplinkybes, abu vaikinai parodė vienas kitam rašytas žinutes ir išliejo tarpusavio nepasitenkinimą. Pasikalbėjome apie šio pokšto pasekmes, apie tai, kaip negalima juokauti, kuomet kalba eina apie sveikatą, kad dabar jis turėtų suprasti, koks brangus yra mums visiems. Vaikas susijaudino, vos nepravirko, tačiau ilgainiui draugai vienas kitam atleido. Pasikalbėjome, kad pykti galima, tačiau pyktis neturi užsitęsti per ilgai ir, žinoma, kad visada reikia kalbėtis, o prieš krečiant pokštus gerai pagalvoti. Tokios istorijos psichologine prasme parodo, kad jaunuolių gyvenime trūksta dėmesio galbūt iš draugų, galbūt iš tėvų, net tada, kai tėvai yra tikrai atsakingi, globojantys ir dėmesingi. Šis mokinys yra ryškus, įdomus, artistiškas, filosofuojantis. Jam norisi krėsti pokštus, norisi įvairių įvykių, emocijų. Taigi, mūsų sėkmės istorija yra tokia, kad vienas mokinys suvokė, jog šis pokštas buvo nejuokingas ir netinkamas, o kitam pyktis netruko ilgai ir neliko nuoskaudos, kad jis buvo apkvailintas. Tenka laukti kitų pokštų.

Patarimai, kaip spręsti problemas klasėje

Pirmiausia, akcentuočiau nuoširdų bendravimą. Jeigu mokinys jaučia, kad tau nesvarbu ir neįdomu, kad tavo žodžiai yra šabloniški, tai jis gali iškart užsidaryti. Tačiau, kalbėtis būna lengviau, kai jie mato, kad tu dėl jų darai viską, neskaičiuoji savo laiko, savo pagalbos, kad nuoširdžiai jais rūpiniesi, kad domiesi jų mokymosi pasiekimais ir laikaisi žodžio. Labai svarbus yra nusipelnytas pasitikėjimas, nuoširdus pokalbis, domėjimasis ir jų amžiaus tarpsnio psichologinių ypatumų pažinimas. Reikia suprasti, kad jų negalima lyginti, tarkime, su mokiniais, kuriuos auklėjau prieš 4 metus. Skirtingų kartų vaikai yra visai nepanašūs vieni į kitus, bendravimo prasme. Aišku, kai kurie dalykai išlieka, pavyzdžiui, noras turėti autoritetą, dėmesio siekimas neteisingais būdais. Tačiau visa kita gerokai skiriasi. Tarkime, aš pasakau frazę „garbės žodis“, o jiems ji nieko nereiškia. Ankstesnėse kartose „garbės žodis“ būdavo tarsi pažadas. Yra ir gana ryškus vertybių suvokimo skirtumas. Šioje kartoje yra labai daug egoizmo, tačiau jie moka įvertinti tavo pastangas. Vasarą važiuojame į Vokietiją. Vaikai dalyvavo ir matė visą kelionės organizavimo procesą, priežiūrą, vadovavimą, saugumo siekį ir visa tai vertino. Jeigu aš supyktu, vaikai supranta, kad jie peržengė ribas ir turi pasitaisyti. Šioje kelionėje visi laikėmės savo susitarimų, tesėjome savo pažadus, taigi, kelionė buvo labai sėkminga ir džiaugsminga.

Rekomendacija kolegai nr. 1

Man labai padėjo žinios apie emocinį intelektą. Toje literatūroje randu tai, kas man padeda patobulėti, suvokti, kaip teisingiau bendrauti, valdyti kalbėjimo toną, rinkti žodžius ir užimti teisingą poziciją vaiko atžvilgiu.

Taip pat labai daug naudingos informacijos pasisėmiu iš įvairių seminarų. Norėčiau išskirti psichologo Evaldo Karmazo, kuris neseniai lankėsi mūsų mokykloje, seminarus.

Dar padeda domėjimasis psichologine bei filosofine literatūra. L. Donskio knygos padeda pačiai tobulėti. Ir norėčiau paminėti Montessori metodą aprašančius leidinius bei D. O. Žilienės leidinius apie Valdorfo pedagogiką.

Metodas Nr. 1

Savęs pažinimo bei pasitikėjimo savimi testas

Įdėmiai peržvelkite 16 simbolių. Kiekvienoje grupėje išsirinkite po vieną labiausiai iš pirmo žvilgsnio patikusį, kuris tarsi geriausiai Jus apibūdintų, išreikštų.

Judėjimas	Ramybė
a- 4, b- 6, c- 2, d- 10	a- 10, b- 8, c- 2, d- 4
Pasitikėjimas	Nepasitikėjimas
a- 10, b- 8, c- 2, d- 2	a- 10, b- 8, c- 6, d- 6

Testo rezultatai:

Nuo 8 iki 13 taškų. Dabartinis jūsų elgesys didžia dalimi lemiamas aplinkinių nuomonės. Jūs lengvai pasiduodate, jums reikia milžiniškų pastangų, jei tenka užsiimti tuo, kas jums nėra prie širdies. Žodis „reikia“ tiesiog išmuša iš pusiausvyros. Įtarumas trukdo santykiuose su žmonėmis. Negalima pasakyti, kad jūs savo sprendimų šeimnininkas. Esat gan jautrus, jus valdo emocijos.

Nuo 14 iki 20 taškų. Jūs ieškote savo kelio, nors kol kas ir plaukiate daugiau pasroviui. Gebate kritiškai įvertinti savo veiksmus. Aplinkiniams sunku jus paveikti, nebent jie turėtų kažkokių išties svarių argumentų. Jei sveikas protas jums kužda, kad pozicija, kurią gynėte, išties yra jums žalinga, jūs gebate jos atsisakyti.

Nuo 21 iki 27 taškų. Giliai širdyje manote esąs visada teisingus. Kažkiek vis gi pasiduodate išorės poveikiui. Yra du trys žmonės kurių nuomonės jūs paisote ir kuriems galite nusileisti. Turėdami išvystytą racionalų ir analitinį mąstymą siekiate atrasti aukso vidurį tarp jūsų nuostatų ir tų situacijų kurias jums pateikia gyvenimas. Padeda tai, kad jūs instinktyviai pasirenkate tinkamą kelią.

Nuo 28 iki 34 taškų. Jums labai sunku atsisakyti savo nuomonės ar principų, net jei akivaizdžiai matote, jog esate neteisingi. Kuo stipriau jus bando kas nors paveikti, tuo labiau jūs priešinatės. Kita vertus, po išorine stiprybe ir tvirtumu greičiausiai slypi ne tiek pasitikėjimas savimi, kiek baimė patekti į nepatogią padėtį, tai tarsi nenoras „atsidurti taikinyje“.

Nuo 34 iki 40 taškų. Jei jūs kažką įsikalėte sau į galvą – perkalbėti neįmanoma. Jūs šiurkštus žmogus, beatodairiškai siekiantis savo užsibrėžto tikslo. Kartais jūs suvokiate, kad be reikalo sudeginote tiltus, tad tylomis gailitės. Tačiau tie, kas gerai jus pažįsta ir numato jūsų reakcijas, gali nepastebimai jus paveikti ir valdyti jūsų veiksmus. Jums galima palinkėti mažiau užsispyrimo ir tiesmukiškumo, daugiau sąmoningumo ir lankstumo.

Šaltinis: <http://www.psichologijosnamai.lt/testas-pasitikejimas-savimi/>

Metodas Nr. 2

Užduotis pozityviam mąstymui ugdyti

Metodą galima taikyti užsiėmimo su klase metu, siekiant gerinti paauglių emocinę savijautą ir ugdyti pozityvų mąstymą.

Kasdien mūsų galvoje kyla nuo 60 iki 80 tūkstančių minčių. Jų kokybė lemia savijautą ir elgesį. Vidinis dialogas, vykstantis galvoje, ir yra tikrasis biografijos autorius. Mąstymas gali vesti į sėkmę arba priešingai.

Kiekvieną rytą, vos tik pabudę, savo elgesiu sukuriame savo dienos įvykių metmenis. Kaip sveikinate naują dieną? Galite skųstis: „Šį rytą mane pažadino įkyrus paukštis!“ arba „Šį rytą prie mano lango čiulbėjo nuostabus paukštelis“. Tas pats įvykis, dvi skirtingos interpretacijos.

Negatyvumas ir pesimizmas yra kliuviniai, iš anksto diktuojantys neigiamus atsakymus. Jei tikite, kad esate neverti laimės, pritrauksite situacijas, kurios nuvilia, žeidžia, skaudina. Ir atvirkščiai – sveikas pasitikėjimas savimi duos pozityvų rezultatą. Viskas priklauso nuo jūsų!

Daugumai žmonių nusivylimo lūkesčiai yra tapę tarsi gyvenimo būdu. Kuo daugiau dėmesio skiriame pesimistinėms mintims, tuo prasčiau emociškai jaučiamės, nes mintys sukelia atitinkamą emocinę būseną. Lentelėje pateikiamos frazės, nurodančios, kaip negatyvias mintis galime paversti pozityviomis mintimis.

Negatyvios mintys	Pozityvios mintys
„Tikriausiai šeštadienį, kai lauke pradėsime kepti mėsą ant grotelių, ims pilti lietus“.	„Manau, oras tinkamas mėsai ant grotelių kepti. O jeigu ir lis, lietus nesutrukdyt smagiai praleisti laiką“.
„Lažinuos, traukinys vėl vėluos“.	„Tikėkimės, traukinys šiandien atvyks numatytu laiku“.
„Aš niekada neišlošiu loterijoje“.	„Na, man niekad nesisekė loterijoje, bet kažkas juk laimi“.
„Ji man nebepaskambins (po pirmojo pasimatymo)“.	„Ji tikriausiai paskambins – atrodo, bendrauti mums buvo malonu“.

Vien pakeitus vidinį pokalbį su savimi, jau bus juntamas poveikis nuotaikai ir fiziologijai. Nors veikla nepakito. Pasikeitė nuostata. Pasijutome geriau.

Svarbu suprasti, kad pesimistinis mąstymas turi tokį ypatumą – jis prasiskverbia į visas gyvenimo kerteles:

- Jis sulaiko nuo veiklos;
- Neleidžia pasinaudoti pasitaikančia proga;
- Neleidžia įgyvendinti sumanymų.

Kuo daugiau negatyvių minčių galvoje, tuo blogiau jaučiamės, o tai sukelia dar daugiau negatyvių minčių, todėl savijauta dar labiau pablogėja. Kuo daugiau teigiamų minčių galvoje, tuo geriau jaučiamės, o tai sukelia dar daugiau teigiamų minčių, todėl savijauta dar labiau pagerėja.

Užduotis. Paversk neigiamą mintį teigiama

Neigiama mintis	Teigiama mintis
Ne, šito niekaip negaliu pakeisti.	Tai aš pabandyčiau pakeisti.
Gavau dvejetą. Mane bars tėvai.	
Jei negausiu to, ko noriu, tai katastrofa.	
Bijau, kad aš to nepajėgsiu.	
Esu nevykėlis.	
Aš nieko nemoku.	
Mano negražūs plaukai.	
Klasės auklėtoja man parašė pastabą.	
Mama nenupirko man naujo telefono.	

Šaltinis: El. leidinys „Pasitikėjimo ugdymo programa“, Ignalina, 2014. (36 – 43 psl.)
Nuoroda: <http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Pasitikejimo-ugdymo-programa/3537>

Metodas Nr. 3

Konfliktų sprendimo menas

Konfliktas – priešingų interesų, pažiūrų, siekimų susidūrimas, kivičas, ginčas, nesutarimas, galintis susikomplicuoti. Konfliktai sukelia stiprias emocijas (nuoskaudą, pyktį, panieką, pasipiktinimą, neapykantą, pagiežą), o jos jaudina žmogų, skatina energingai ginti savo interesus.

Konfliktuojant nesutarimų priežastys dažniausiai užleidžia vietą vien psichologinėms nuostatomis („Kaip jis drįso?“, „Jis mane paniekino/ įžeidė...“ ir pan.). Nesutariantys jau nesistengia suvokti konflikto priežasčių, o bet kokia kaina nori įveikti priešininką. Tokie konfliktai yra nuostolingi abiem šalims: „nugalėtojas“ pralaimi, nes savo pergale atstūmė, atitolino pralaimėjusįjį.

Konfliktų sprendimui siūloma pasinaudoti „septynių žingsnių planu“:

1. Išsiaiškinkite, ko jūs norite.
2. Išsakykite savo norus kitai pusei (tinkamoje vietoje, tinkamu laiku, kai esate nusiraminę patys).
3. Išklaukite kitos pusės norus (nepertraukdami, nekritikuodami, nediskutuodami).
4. Ieškokite galimų sprendimų (kuo jų daugiau, tuo lengviau pasirinkti).
5. Įvertinkite galimus sprendimus ir išsirinkite geriausią, priimtina abiem pusėms.
6. Įgyvendinkite pasirinktą sprendimą.
7. Toliau tikrinkite pasirinkto sprendimo tinkamumą (sprendimai negali būti amžini, nekoreguotini).

Amerikiečių psichologė V. Satir suformulavo keturias gyvenimiškas tiesas, padedančias išvengti konfliktų:

- Turime būti atsakingi už save, gerbti kito laisvę.
- Grįžtamasis ryšys: ką duodi – tą gauni.
- Aiškintis neprivaloma. Tai sąžinės reikalas.
- Nė vienas neturime tiesos monopolio.

Konfliktų valdymo žingsniai:

1. PAUZĖ – klausome, tikslinamės, gilnamės į situaciją. NEPASIDUOK PROVOKACIJAI, NESKUBĖK!
2. SUPRATIMO PARODYMAS – rodome nusiteikimą bendradarbiauti. NEKOVOK! „AŠ TAU NE PRIEŠAS“.
3. SPRENDIMAS – kartu ieškome sprendimų. NEIEŠKOK KALTŲ, KALBĖK APIE SUSITARIMUS ATEIČIAI.
4. SUSITARIMAS DĖL SPRENDIMO – svarbu, kad tai būtų ne mano, o mūsų.

Konfliktų sprendimo šablonas. Planuojama trukmė – 10 min.

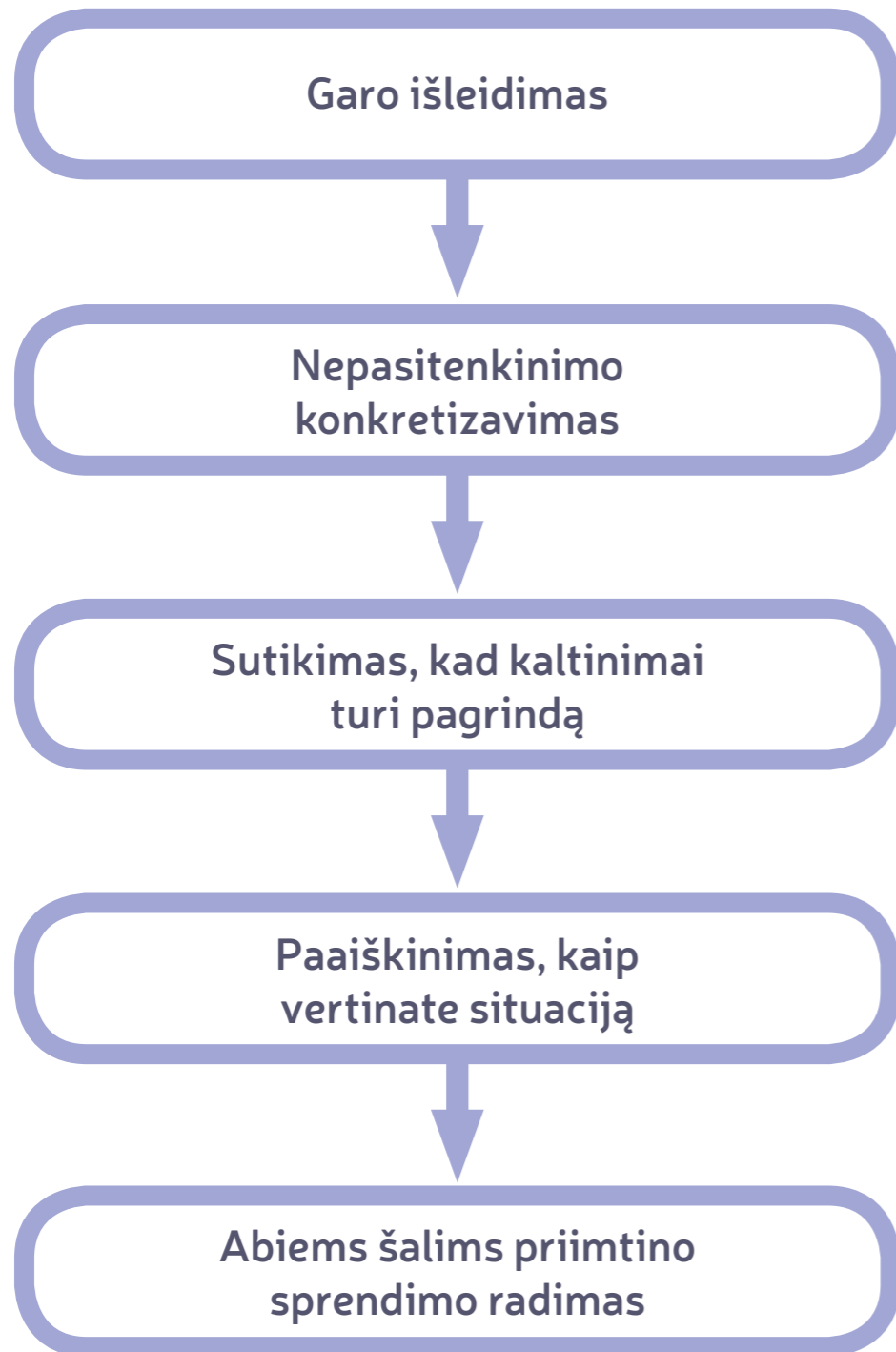
E. Karmaza knygoje „Smurtas mokykloje: prevencija ir pagalba“ siūlo penkis konfliktų sprendimo žingsnius, etapus. Situacija: Įvykus konfliktui tarp mokinių vaikams pasakoma, kad konfliktai yra normalus reiškinys. Jie kyla dėl to, kad turime skirtingus pageidavimus, norus, skirtingai jaučiamės. Į pateikiamus klausimus reikia atsakyti abiem. Sąlyga viena: kai vienas atsakinėja, kitas privalo išklausti nepertraukdamas.

1 žingsnis	Pagarba vienas kitam.	Galbūt dabar vienas kito nemėgstate, gal negerų minčių ar ketinimų turite. Šiuo momentu jas ginkite šalin ir pažiūrėkite vienas į kitą kaip į sau lygų žmogų.
2 žingsnis	Pasirengimas spręsti.	„Galite pykti vienas ant kito labai ilgai, bet jūsų pyktis nė vienam nepagerins savijautos, neišspręs konflikto. Ar pasiruošę ieškoti išeities iš situacijos?“
3 žingsnis	Konflikto apibrėžimas.	Papasakok, kas, kada, kaip ir dėl ko įvyko. Būk pats sau atviras, sąžiningas. (Po vieno kalbėjusio išklausoma kita pusė, svarbu nepertraukti, nekomentuoti). Vėliau prašome perpasakoti „priešininko“ poziciją. Tai labai svarbi dalis, taip vaikai lavinami būti empatiški.
4 žingsnis	Sprendimo paieška.	Prašoma pasiūlyti kuo daugiau galimų sprendimo variantų, net tų, kurie iš pirmo žvilgsnio atrodytų nepriimtini. Mokytojas turi juos surašyti ir vėliau perskaityti mokiniams, siūlydamas išsirinkti tuos, kuriuos įgyvendinus jaustųsi gerai. Svarbu, kad vaikas įvertintų savo jausmus, tolimesnes pasekmes. Aptariama, kuris variantas abiem būtų priimtinausias; jei tokio nėra, ieškoma kompromiso arba priimamas laikinas variantas. Sužinoma, ką toliau po priimto sprendimo ketina daryti konfliktuojančios pusės. Sutariamas kitas susitikimo laikas.
5 žingsnis	Įvertinimas po tam tikro laiko.	Aptariama, kaip sekėsi laikytis priimto susitarimo, ką jautė tada ir dabar. Jei konflikto sprendimas buvo laikinas, bandoma spręsti dabar.

Situacijų vaidinimas „Tarpasmeninių konfliktų sprendimas“

Planuojama trukmė – 15–20 min.

Mokiniai grupelėse po 4. Iš pradžių dirbama porose po 2: kiekvienas poros mokinys gauna aprašytą A arba B situacijos fragmentą; 5 minutes mokiniai ruošiasi suvaidinti situaciją pagal lentoje ar skaidrėje pateiktą tarpasmeninių konfliktų sprendimo schemą:

Praėjus 5 minutėms viena grupės pora vaidina savo situaciją, o kita – stebi ir fiksuoja, ar vaidinantys laikosi pateiktos schemos. Tuo metu mokytojas stebi mokinius ir juos, esant reikalui, konsultuoja. Suvaidinus situaciją stebėtojai teikia grįžtamąjį ryšį. Po to poros pasikeičia vaidmenimis. Antrai porai suvaidinus savo situaciją vėl teikiamas grįžtamasis ryšys. Atlikus užduotį vyksta bendra visos klasės mokinių refleksija. Baigus užduotį galima mokiniams akcentuoti, kad spręsti konfliktus yra atsakinga ir brandu.

Padalomoji medžiaga:

A situacija.

A.1. Jūs su savo mažuoju broliuku išsiruošėte į Druskininkų vandens pramogų parką. Smagiai leidžiate laiką, tačiau pastebite, kad daugelis vaikų į baseiną šokinėja nuo krašto, nors tai griežtai draudžiama. Ką tik vienas lankytojas vos neužsoko ant plaukiančio jūsų broliuko nugaros. Prižiūrėtojas visiškai į tai nereaguoja. Supykote ne juokais ir nusprendėte pamokyti šį vyrą, kaip reikia dirbti.

A.2. Esate prižiūrėtojas Druskininkų vandens pramogų parke. Jau aštunta diena dirbate be jokių išieginų, nes Jūsų kolega serga ir tenka jį pavaduoti. Esate labai pavargęs. Svajojate greičiau namo ir į lovą. Stebite, kas vyksta baseine, tačiau viską matote kaip per miglą. Svarbu, kad niekas neskęsta, todėl tiesiog sėdite ir dirbate savo darbą. Jaučiate, kad darote tikrai daugiau nei turėtumėte. Prie Jūsų prieina interesantas.

B situacija.

B.1. Klasės seniūnė Brigita, sprendama klausimus, kurie svarbūs visai klasei, į sprendimo procesą neįtraukia klasės narių, o nusprendžia viena. Šią savaitę Brigita, viena pati, su niekuo nepasitarusi, nusprendė pakeisti artėjančios išvykos maršrutą. Tai jau ne pirma tokia situacija ir Jūs esate labai pikta(-as), kadangi matote tame savivaliavimą. Kiek kalbėta su Brigita – viskas veltui. Jūsų kantrybė trūko ir norite išsakyti Brigitai mažų mažiausiai, kokia(koks) esate nepatenkinta(-as).

B.2. Jūsų klasės mokiniai nuolat vengia prisiimti atsakomybę už klasės sprendimus. Praėjusią savaitę Jums reikėjo sudaryti artėjančios išvykos maršrutą ir buvote palikta likimo valiai – teko vienai sėdėti po pamokų ir sudaryti išvykos maršrutą, kadangi klasiokai „pasiplovė“... Esate nepatenkinta, pavargusi. Po maršruto pristatymo klasės auklėtojai(-ui) paašikėjo, kad klasiokai nepatenkinti Jūsų sudarytu maršrutu ir ji(jis) nutarė išsiaiškinti situaciją. Matote, kad auklėtoja(-as) ateina pikta(-as). Galvojate ir Jūs išdėstyti savo poziciją.

Šaltinis: El. leidinys „Pasitikėjimo ugdymo programa“, Ignalina, 2014. (56 – 62 psl.)

Nuoroda: <http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Pasitikejimo-ugdymo-programa/3537>

Klasių vadovai pataria

Kristina Vileišienė,
Raseinių „Šaltinio“ progimnazija

Kaip spręsimė problema?

Problemų sprendimas klasės viduje įmanomas tada, kai tai liečia labiau mažus dalykus – kuomet kažkas nutinka netyčia ir ar tai gali būti išspręsta čia ir dabar. Tačiau jeigu problemų atsiranda daugiau ir jos paliečia didesnę klasės bendruomenės dalį, pavyzdžiui, į problemas įsivelia ir tėvai, tuomet problemos sprendžiamos plačiau. Niekam ne paslaptis, jog vaikai parneša žinias iš mokyklos į namus ir iš namų atneša kažkokią informaciją. Labai svarbu į problemos sprendimą įtraukti ir vaikus. Vaikai ir yra būtent tai dėl ko mes, mokytojai, esame klasėje. Jeigu problema susijusi su klasės vaikais, jie turi pilną teisę būti problemos sprendimo dalyviais. Mano manymu, prie problemų sprendimo klasėje prisideda ir mokyklos soc. pedagogė, kuri gerai pažįsta aktyvius vaikus. Jeigu pririekia griežtesnio žodžio, kartais prisideda ir mūsų direktorė, atėidama į klasės valandėles, kuri yra puikus žmogus ir puiki vadovė. Tokiu atveju jai pakanka pasikalbėti su vaiku kad ir apie tą patį, tačiau vaikai labiau reaguoja. Šiuo atveju mokyklos vadovas jiems sukelia tam tikrą pagarbos jausmą, matant gerokai už save viršesnį asmenį.

Problemas sprendžiame čia ir dabar

Esu penktokų klasės vadovė, šiais metais turiu naujus auklėtinius, tad pirmi du mėnesiai buvo ypatingai sunkūs. Naujos auklėjamosios klasės mūsų mokykloje yra sujungtos iš keturių klasių ir padalintos į tris. Dėl to atsirado nemažai prie jau esamų mokinių grupių prijungtų vaikų, formavosi naujas kolektyvas. Tokiu atveju tai nauji iššūkiai, nauji draugai, nauji charakterių sutapimai ir nesutapimai yra neišvengiami. Tad pirmus du mėnesius su problemomis klasės viduje susidurdavome beveik kiekvieną dieną. Iškildavo tokios problemos kaip apkalbėjimas, nenoras draugauti, o visa tai penktokams yra labai svarbu. Juk kiekvienas mokinytis siekia ir nori išsikvoti savo vietą klasėje. Tokias problemas spręsdavome iškart, niekada neatidėdavome jų sprendimo vėlesniam laikui. Tam skirdavome bent kelias minutes pamokos pradžios, tačiau visuomet sėsdavome ir kalbėdavome. Būtent problemų sprendimas čia ir dabar, neatidėliojant, ir leidžia pasiekti geresnių rezultatų. Taigi, neatidėliotinas pokalbis yra geriausias greitų problemų sprendimo būdas. Tam nereikia turėti jokių ypatingų įgūdžių – pakanka kalbėtis, išsiaiškinti taisykles, jų laikytis ir suprasti, kad visi klasėje esame tokie patys naujokai ir mūsų kolektyvas dar tik formuojasi.

Tikra istorija „Sėkmingo tėvų susirinkimo receptas“

Po tų dviejų mėnesių sunkaus ir aktyvaus mūsų susipažinimo bei bendradarbiavimo su klase, lapkričio viduryje buvo suplanuotas bendras mūsų klasės vaikų ir jų tėvų susirinkimas. Jame dalyvavau aš ir į pagalbą pasikviečiau socialinę pedagogę. Ji kai kuriuos dalykus, kurių galbūt auklėtoja nepastebi, pavyzdžiui, pertraukų metu, jau žinojo apie klasę. Šis susirinkimas man buvo didžiulis iššūkis, iki šiol tokio nesu turėjusi. Mes, klasių vadovai, labai domimės visokiomis naujovėmis, dalyvaujame įvairiuose seminaruose, taikome Lions Quest „Paauglystės kryžkelės“ programą (kurios užsiėmimus naudojame vedant klasės valandėles), tačiau recepto, kaip viską padaryti teisingai, kaip išlikti oriu mokytoju, nepadarant konfliktinės situacijos dar aštresne, mes turime ieškoti patys. Tad pasiruošimas užima labai daug laiko. Tačiau šiuo atveju, galiu pasidžiaugti rezultatu bei pasidalinti minėtu sėkmingo tėvų susirinkimo receptu.

Susirinkimas pavyko dar ir dėl to, kad jame dalyvavo 25 iš 28 tėvų su vaikais. Susirinkimo turinys ir klasės mikroklimatas buvo visiems labai svarbus - tai lėmė tokį aktyvų dalyvavimą ir paskatino tėvus ateiti bei spręsti problemas. Pirmiausia, mes susėdome ratu, kad tėvai jaustųsi

ne kaip klasėje, o kaip mokiniai, susėdę vienas prieš kitą. Sėdėjimas įprastai klasėje, galbūt kažkam iš tėvelių sukelia blogus prisiminimus iš mokyklos, atsiranda atstumas nuo mokytojo.

Kai susėdome ratu, išsakėme, kaip mes šiandien jaučiamės, su kokiomis mintimis atėjome, išsiaiškinome kiekvieno lūkesčius, įsivertinome savo savijautą balais nuo 1 iki 10. Prieš susirinkimą ir aš, ir tėvai turėjome tokių pamąstymų, kad tam tikra prasme bijome šio ateinančio susirinkimo dėl aštrių susikaupusių problemų, kad nepradėtume pyktis.

Aptarėme susirinkimo eigą ir pradėjome. Ant molberto buvo pakabintos trumpos ir aiškios aktualiausios, tačiau perfrazuotos situacijos iš klasės gyvenimo, kurias reikėjo suvaidinti. Vaidinimas padeda suvokti, kaip kiekvienas žmogus mato situaciją, atskleidžia kritinį mąstymą, norą lyderiauti, gebėjimą dirbti komandoje. Taip pat galiu pastebėti, kuriose grupėse lyderystę į savo rankas ima tėvai, o kurioje grupėje yra leidžiama situacijai vadovauti vaikams. Tėvus ir vaikus suskirsčiau į 8 komandas, kuriose nebuvo šeimyninių ryšių, visi nariai buvo parinkti atsitiktinai. Iš pradžių, pateikus užduotį suvaidinti gautą situaciją, tėvai nesuprato, kad šios situacijos yra paimtos iš realios mūsų klasės kasdienybės, tačiau vėliau jiems tapo aišku.

Pavyzdžiui, mokytojas pasiruošęs pamokai, suplanavęs užduotis, skatinančias mąstymą, kalbėjimą, pristato pamokos temą, paleidžia filmo ištrauką, nori pradėti diskusiją, tačiau pradėjus vesti pamoką pastebi, kad dalis mokinių nesiklauso, yra nesusikaupę, kalbasi vieni su kitais ir nereaguoja į mokytojo žodines pastabas. Situacijas pavyko suvaidinti šauniai, visi komandų nariai išreiškė save, parodė, kaip vaikai elgiasi pamokoje ir patiems vaikams leido patriukšmauti. Tėvai vaidino griežtus mokytojus, nesusitvarkančius su vaikais, įvairias situacijas rūbinėse. Situacijos atrodė tikrai labai gražiai ir kūrybingai. Tad ir kolegoms galiu patarti nebijoti leisti vaidinimuose sudalyvauti ir tėvams. Šiuo atveju, tėvai tikrai nesigėdijo, gerai jautėsi, tam tikra prasme užsiėmimą pavertė pusiau žaidimu. Po to visi rinkomės prie molberto, konkrečios situacijos, prie kurios buvo užduoti klausimai: "Ką daryti? Kokios priežastys tai nulemia? Kokių turite patarimų, kaip galima išspręsti šią situaciją? Kaip padėti Romui? (sugalvotas berniuko vardas). Klasėje turime mokinį, kuris turi elgesio problemų, turi gerti vaistukus. Jis pirmiausia padaro, o tik paskui pagalvoja. Tad buvau pateikusi perfrazuotą situaciją apie berniuką vardu Romas, kuris negali vaikščioti ir norėdamas sulaukti dėmesio elgiasi netinkamai, atsikalbinėja, jžūliai bendrauja, stumdosi. Šią situaciją komandos taip pat suvaidino puikiai.

Suvaidinę visas situacijas perėjome prie problemų sprendimo ir tų situacijų analizavimo. Grupėse turėjome po 5 minutes pasitarimams. Per tą laiką komandos lapuose aprašė savo situaciją, nurodė, kaip ją spręstų, kokius patarimus duotų. Vėliau prie molberto, vieni po kitų, pristatinėjo savo lapuose užrašytus pastebėjimus bei turėjo galimybę pakomentuoti, papildyti kitų grupių situacijų sprendimo būdus, juos apibraukiant ar paryškinant molbertuose. Tai užtruko gana ilgai ir buvo galima pastebėti, kur aktyviau dalyvauja tėvai, o kur yra įtraukiami ir vaikai. Aš, savo ruožtu, koordinavau situaciją, kai kuriais atvejais turėjau paskatinti vaikus kartu spręsti problemas. Juk jie yra pilnaverčiai ir pilnateisiai tų problemų sprendimo dalyviai ir tik jų kritinio mąstymo bei situacijos suvokimo dėka, jie išmoks analizuoti ir įvertinti gyvenimiškas situacijas. Būtent toks analizavimas ir padėjo vaikams suvokti priežastis ir pasekmes tų blogybių, kurios jiems atrodė natūralios.

Ši klasė apskritai yra labai triukšminga ir iš šono jie savęs nemato, jiems atrodo, kad taip turi būti. Šio situacijų vaidinimo dėka grupės susipažino su kitų grupių situacijomis, dalino patarimus, o grįžus į savo grupeles vyko bendras aptarimas, buvo pateikti realūs pasiūlymai ir rekomendacijos apie tai, ką reikėtų daryti, jog šios situacijos nesikartotų. Pasiūlymų buvo įvairių, tačiau klasėje mes vengiame bausmių, siekiame skatinti teigiamus dalykus, rodyti vaikams pavyzdį bei lavinti teigiamu žingsniu į priekį. Įvykus aptarimui visi nubalsavome, kad kiekvienoje situacijoje mes elsimės taip, kaip nutarėme ir iš to susikūrėme taisykles. Visos tos taisyklės dar ir dabar kabo kabinete ant sienos su tomis pačiomis situacijomis, su tais pačiais sprendimais, pasiūlymais ir išgrynintomis tiesomis, tinkančiomis būtent mūsų klasei. Tų taisyklių laikomės ir šiandien.

Esu dėkinga ir vaikams, ir tėveliams, nes jų padedami radome sprendimus dėl kurių probleminės situacijos daugiau nesikartoja. Žinoma, aktyviems vaikams tenka taisykles priminti dažniau, bet pastebėjau, kad pasikeitė jų požiūris, jie suprato, kad jie rūpi ne tik klasės vadovui, bet ir tėveliams. Iššūkis buvo ir tai, kaip pateikti taisykles, kad jos veiktų ir kaip jas paversti apčiuopiamu dalyku. Tad po susirinkimo pagalvojau apie gero elgesio skatinimo priemonę - knygutes su emociukais. Po susirinkimo susikviečiau visus klasei dėstančius mokytojus, apibūdinau visas situacijas, susirinkimo eigą ir paprašiau, kad visi mokytojai laikytųsi bendrų taisyklių. Išdalinau lipdukus ir sutarėme, kad lipdukai bus dalinami už teigiamus dalykus – iniciatyvumą, pagalbą draugui, bendruomeniškumą. Vaikai be galo džiaugėsi gavę pirmuosius lipdukus. Taigi, galiu drąsiai teigti, jog susirinkimas pavyko.

Kaip paruošti vaiką problemos sprendimui?

Jų pačių problemų sprendimu, analizavimu ugdome kritinį mąstymą. Vaikai turi gebėti spręsti problemas, pradėdant nuo savęs bei gebėti viską apmąstyti ir duoti patarimus, kaip geriau elgtis, kada atsiriboti, kada nereaguoti, ar priešingai – kada atkreipti dėmesį. Taip pat vaikai turi mokytis patys suvokti situacijos problematiškumą. Turime jiems leisti paanalizuoti problemą ir padėti jiems rasti sprendimą, leisti pasirinkti, tačiau palydėti juos tiesesniu keliu, patarti, išmokyti bendradarbiauti.

Vaikus reikia įtraukti kaip svarbius dalyvius, kad jie gebėtų bendradarbiauti, analizuoti, kūrybiškai mąstyti, rasti sprendimą, pateikti pasiūlymus. Tokiu pačiu principu vyksta ir mūsų susirinkimai. Kartais problemoms spręsti naudojame rato metodą. Tarkime, lauke susimušė vaikai. Konflikte dalyvavo ir mano klasės mokiniai. Tokiu atveju, pasikviečiu kitų konflikto dalyvių klasės auklėtoją, susėdame ratu ir analizuojame. Išklausome visus po vieną, kiekvienam leidžiame pasisakyti savo nuomonę apie tai, kas įvyko, atsakant į klausimus: "Kodėl tai įvyko? Kodėl tu taip pasielgei? Kaip jaustumėsi, jeigu taip būtų pasielgę su tavimi?" Išanalizavus situaciją vaikų nebaudžiame, bet už netinkamą elgesį duodame vaikams atlikti kokią nors kūrybinę užduotį ar apklausą. Atliekant užduotį vaikai turi išanalizuoti esamą situaciją, pateikti problemos sprendimą ir pasiūlymą prevencijai.

Rekomendacija kolegai nr. 2

Aš remiuosi LIONS QUEST programa, kuri padeda pasiruošti klasės valandėlėms. Taip pat esu girdėjusi apie Dramblio olimpiadą pradinėms klasėms, kurioje yra puikių metodų bendravimui su klase ir su tėvais. Labai daug informacijos galima rasti internete ir pritaikius ją asmeniškai sau, improvizuojant pagal patirtį ir pagal esamą klasės situaciją, galima pasiekti puikių rezultatų.

Metodas Nr. 4

Bendradarbiavimo ir problemų sprendimo žaidimai

Šie metodai taikomi, kai grupė jau yra susiformavusi. Jie neįmanomi atskiriems grupės nariams, o turi būti sprendžiami kartu, nes tai yra bendras grupės rezultatas.

Žaidimas „Tiltai“

Trukmė: 30 min.

Priemonės: popierius, laikraščiai, žirklys, lipni juosta, klijai.

Grupė suskirstoma į keturias grupes. Patalpa taip pat perskiriama į keturias dalis – keturias šalis, kurias skiria susikertančios didelės upės. Tam, kad gyventojai bendrautų, reikia pastatyti tvirtus tiltus. Tiltų statytojai stato nekalbėdami. Būtinai „šalių“ neverbalinis susitarimas, sutikimas, kad tiltu būtų sujungti abu upių krantai. Pasibaigus laikui tikrinama, kiek tvirtų tiltų „šalys“ sugebėjo pastatyti. Tiltų tvirtumas tikrinamas uždėdam ant jo, pavyzdžiui, nedidelę knygą arba kokį kitą daiktą. Be to, po juo turi praplaukti laivas (knyga prastumiama pro apačią).

Pamokomasis momentas: pratimas skatina sugebėjimą neverbaliai bendrauti, iliustruoja skirtingų grupių dalių raidą, kultūrų ryšių užmezgimą.

Diskusija:

- Ar jums buvo sunku statyti tiltus?
- Kodėl?
- Ko išmokote iš šio pratimo?
- Gal jums yra tekę realiai „statyti tiltą“ tarp susipykusių bičiulių ar nebendruojančių grupių ir t. t.?

Žaidimas „Ant kėdžių“

Kėdės sustatomos ratu. Visi nusiauna batus ir sustoja ant kėdžių. Toliau nekalbėdami ir judėdami tik pagal laikrodžio rodyklę visi turi sustoti pagal:

- a) vardus abėcėlės tvarka;
- b) gimimo mėnesį ir dieną.

Vadovas nurodo, kur turi stovėti pirmas ir paskutinis dalyvis.

Šaltinis: el. leidinys „Patyrimo pedagogika ir jos taikymas. Praktinis vadovas Jaunimo darbuotojams“
Nuoroda: <https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/patyrimas.pdf>

Metodas Nr. 5

Užduotis problemų sprendimo gebėjimams ugdyti

Kiekvienas mokinys gauna po 5 lapelius, ant kurių užrašo aktualias problemines situacijas. Tada suskirstomi į grupes ir paprašoma surūšiuoti įvardintas problemas į keletą bendrų grupių. Tada įvardina vienu sakiniu kiekvieną problemų grupę ir išsirenka tris aktualiausias. Kiekviena grupė gauna po didelį popieriaus lapą, padalintą į tris skiltis. Į pirmąją skiltį surašo išsirenktas problemines situacijas.

Problemos	Realūs žingsniai	Vizijos
?	?	?

Mokiniai kviečiami trumpam pasvajoti ir įvardinti kiekvienos problemos geriausią sprendimą, viziją. Užpildoma trečioji lentelės skiltis. Kokius žingsnius reikia žengti norint išspręsti problemą? Mokiniai gali padėti klausimai:

- Ką reikia daryti?
- Kada? Kaip? Kodėl?
- Kas už tai atsakingas?

Užpildo vidurinę lentelės skiltį. Įvertinamas kiekvienas variantas. Kiekvienas teiginys pabraukiamas skirtinga spalva:

- Galima įgyvendinti – žalia;
- Sunkiai įgyvendinama – raudona;
- Neįgyvendinama – juoda.

Kiekviena grupelė pristato savo darbą. Darbas komentuojamas, apibendrinamas.

Šaltinis: http://www.vkpkc.lt/files/files/metod%C5%B3_pristatymas_vyr._mok._reda_savulioniene.pdf

Klasių vadovai pataria: maži ritualai ir klasės tradicijos

Jūratė Daniliauskienė. Šakių „Varpo“ mokykla, pradinių klasių mokytoja

Klasėje kuriame gerą atmosferą

Geros atmosferos klasėje kūrimas prasideda nuo pirmos klasės ir tai yra labai svarbu. Pirmiausia, reikia pradėti bendrauti su tėvais ir vaikais. Mokytojui yra labai svarbu pasitikėti savim, gerbti save, bet tuo pačiu gerbti ir vaiką, ir tėvus. Tai, man atrodo, yra pats svarbiausias dalykas. Nuo pat pirmos klasės, kurdamą bendrą atmosferą, pirmus tris mėnesius daugiau dėmesio skiriu vaikų socialiniams įgūdžiams ugdyti, emociniam lavinimui. Dažnai būna taip, kad ateina tėvai ir manęs paklausia, ką jų vaikas išmoko po dviejų, trijų dienų, savaitės, ką naujo sužinojo. Tada tėvams sakau: „Jūsų vaikas sugebėjo praleisti kitą vaiką rūbinėje, jis pakėlė kepurę, Jūsų vaikas nesistumdė, užsirišo batus“ ir panašiai. Juk mes visi žinome, kad be socialinių įgūdžių mes nepasieksime nieko. Žinių turėti galime, o socialiniai įgūdžiai mums dar ir padės tobulėti. Taigi, pagrindinis uždavinys pirmoje klasėje yra tapti bendruomene. Kiekvienais metais į pirmą klasę ateina skirtingų kartų skirtingi vaikai. Todėl klasės bendruomenės kūrimas yra labai svarbus. Dėl to dirbame visi kartu su tėvais ir su dalykininkais mokytojais, nes aš turiu kryptingo meninio ugdymo klasę. Tad mums būna labai svarbu ir naudinga nukreipti visus bendrų tikslų siekimui. Aš pati niekada nenurodau tėvams, ką mes darysime ateityje, kad mūsų vaikai gerai jaustųsi. Visa tai aptariame visi kartu ir aš labai geranoriškai priimu tėvų nuomones ir, esant reikalui, pati pasiūlau, ką ir kaip galime padaryti. Man bendraujant ir bendradarbiaujant su tėvais bendruomenė pradeda veikti labai gerai, jeigu tėvai arba globėjai yra iniciatyvūs, veiklūs. Tačiau kartais susiduriu ir su iššūkiiais, kurie man trukdo. Tai, pavyzdžiui, yra dabartinių tėvų abejingumas, tolerancijos ir laiko trūkumas. Žinoma, kartais trukdo ir resursai.

Mūsų klasės ritualai ir tradicijos

1 PAVYZDYS

Su vaikais pradedu bendrauti nuo pusės 8 val. ryto. Per savaitę gebu su kiekvienu vaiku pabendrauti, pasikalbėti. Matosi kaip nusiteikęs vaikas ateina į mokyklą: ar jis liūdnas, ar laimingas, ar nelaimingas. Vaikai man pasipasakoja. Lygiai taip pat iš klasės išeinu paskutinė, išleidžiu vaikus. Kiekvieną dieną mes aptariame, kaip mums sekėsi, ką mes atlikome. Susiduriame ir su įvairiomis problemomis, tad svarbiausias mano klausimas vaikams yra: „Kaip tu jautiesi?“. Naujai į pirmą klasę atėję dabartiniai vaikai žiūri į mane didelėmis akytėmis ir nesupranta, ko aš iš jų noriu. Jie atsako: „Gera“. Tiesiog „Gera“ – tai nėra atsakymas. Tuomet klausiu jų, kaip jie iš tikrųjų jaučiasi, kad įvardintų savo jausmus. Tad nuo pirmos iki ketvirtos klasės mes išmokstame jausmus įvardinti ir atpažinti. Kiekvieną savaitę turiu klasės valandėlę, jos yra skirtos vaiko emociniam lavinimui. Labiausiai vaikams patinka susėsti ratu, kuomet vaikai gali kalbėti patys. Taip mes mokomės pasisakyti, išgirsti, įsiklausyti. Gerokai veiksmingiau yra išgirsti iš draugo, kaip tinkamai elgtis, kas draugui nepatiko, o ne klausytis mano moralo. Klasės valandėlėse dažnai kalbame nebaigtais sakiniais. Pavyzdžiui, „Aš labai džiaugiuosi...“ ir vaikai patys įvardina, kuo jie džiaugiasi. Neseniai kalbėjome apie tai, ko „Aš norėčiau...“ ir iš vieno vaiko išgirdau, kad jis labai norėtų tiesiog apsikabinti. Tokiu būdu sužinau, ko jiems trūksta ir jie išmoksta įvardinti, kaip jie iš tikrųjų jaučiasi. Klasėje susėdame ratu ir vaikai įvardina pačias geriausias draugų savybes ir tai, kas jiems nepatinka, kalbant apie klasės draugo elgesį. Vaikai patys lenkia pirštus, patys džiaugiasi – informaciją iš draugo priima kitaip, negu iš suaugusiojo. Tačiau, mes, suaugę, turime būti pastabūs, kad vaikai vienas kito neįžeidintų pokalbio metu. Vaikams yra labai svarbu, ką apie jį galvoja draugai. Mums vaikystėje juk taip pat buvo labai svarbu, ką apie mus galvoja draugai, mes visi norime turėti draugų.

2 PAVYZDYS.

Dar vaikams patinka žaidimas „Klausimėlis“. Šis žaidimas žaidžiamas tada, kai nori pažinti draugą artimiau. Žaidimo metu kiekvienas vaikas gali užduoti po vieną klausimą. Bet jeigu vaikui užduodami klausimai nepatinka ar jie jį skaudina, mes esame susitarę, kad į nepatinkančius klausimus galima tiesiog neatsakyti. Šio žaidimo dėka vaikai geriau pažįsta vienas kitą. Klausimai gali būti visokie: „Ką tu mėgsti? Ką tu veiki laisvalaikio? Koks žaidimas tau labiausiai patinka? Su kuo norėtum pažaisiti tą žaidimą? Kokią knygą perskaitei? Ką vakar veikei? Kur nuvažiavai? Ką sužinojai?“. Šie klausimai padeda vaikui pasirinkti artimesnį draugą, geriau pažinti vienas kitą.

3 PAVYZDYS.

Problemy klasėje neišvengiu. Ir tam man padeda situacijų vaidinimas iš klasės gyvenimo. Vaikai lanko teatro pamokas, tad kartais per klasės valandėles einame į teatro klasę. Savaitę ar dvi aš stebiu vaikų bendravimą, situacijas klasėje. Tas situacijas aš užsirašau ir po to sukuriu mažas miniatiūras, epizodus su trumpomis istorijomis. Pakeičiu klasės vaikų vardus į išgalvotus, sugalvoju kitas įvykių vietas. Vaikai susiskirsto grupelėmis ir išsitraukia situacijas. Jie gauna užduotį suvaidinti tą situaciją. Taip pat jie turi sukurti ir suvaidinti dar vieną situaciją, kurioje parodytų, kaip buvo galima išvengti konflikto. Po vaidinimų visuomet susėdame ir analizuojame suvaidintas miniatiūras, aptariame įvykių eigą, vienos grupelės patarinėja kitoms. Šitas žaidimas naudingas, nes vaikai į jį įsijaučia ir tokiu būdu mokosi.

4 PAVYZDYS.

Vaikai yra labai triukšmingi, ypatingai ši karta. Tad šiemet vieną kūno kultūros pamoką skyriau triukšmo pamokai. Nuėjome į salę, padarėme mankštą ir pasakiau vaikams, kad per šią pamoką jie gali šaukti, rėkti, bėgti, triukšmauti, daryti ką nori, nes salėje yra saugu. Jie tai ir pradėjo daryti. Po dešimties minučių penki vaikai atsisėdo. Po penkiolikos minučių susėdo beveik visi likę ir užsidengė ausis. Triukšmauti liko du aktyviausi vaikai, bet ir jie pradėjo jaustis nejaukiai, nes visi kiti jau buvo ramiai susėdę. Po to turėjome labai įdomų pokalbį apie tai, kaip mums kenkia triukšmas, kaip mes turėtume elgtis, kad nebūtų triukšmo ir kada mes galime triukšmauti.

5 PAVYZDYS. Darą mokau vaikus pačius spręsti problemas, tačiau jų sprendime dalyvauju ir aš. Įvykus konfliktui prašau vaikų, kad kiekvienas konflikto dalyvis pasipasakotų ne ką kitas, bet ką pats darė negerai. Išsikalbėdamas vaikas save mato iš šalies. Jis labiau suvokia, ką jis pats padarė tokio, kad įvyko konfliktas. Tuomet aš jų klausiu: „Ką siūlote, kad išspręstume problemą?“. Vaikai atsakymus visuomet atranda.

6 PAVYZDYS. Taip pat mokau vaikus pasakyti „man nepatinka“. Jeigu kitas pastumia, užgauna, vaikas turi mokėti pasakyti, kad jam tai nepatinka. Išgirdus šiuos žodžius, skriaudžiantysis turi sustoti. Buvo situacija, kuomet vienas vaikas paėmė kito kepurę ir jos neatiduoda. Tuomet aš klausiau jo, kodėl jis tos kepurės neatiduoda, o vaikas pasakė: „O jis man nesakė, kad jam tai nepatinka“. Laikui bėgant ši frazė įsimena ir vaikai išmoksta sustoti.

7 PAVYZDYS. Projektas „Žvaigždė“. Projektą taikome trečiokams, ketvirtokams. Pirmoje, antroje klasėje šiam projektui dar jie yra šiek tiek per maži. Šį projektą taikiau tada, kai klasėje turėjau socialinės atskirties vaikų, kai mačiau, kad klasėje jiems sunku pritapti. Šis projektas padėjo vaikams suprasti, kuo jie yra unikalūs ir kuo jie yra svarbūs klasės bendruomenėje ir mokykloje. Projektas naudingas tam, kad vaikai suprastų, jog jie yra įdomūs visiems kitiems vaikams. Taip pat, kad geriau pažintų vieni kitus ir svarbiausia – kad išmoktų vertinti save, pristatyti save, pripažinti savo stiprybes, mokėtų išklausti bendraklasių ir suaugusiųjų nuomonę apie save ir, žinoma, išmoktų pasakyti nuomonę apie draugą. Mane labiausiai nustebino tai, kad jie neprašyti išsako vien teigiamą nuomonę. Projektas trunka visą savaitę. Penktadienį burtų keliu išsitraukiame vieną vaiką, kuris tą savaitę bus „žvaigždė“. Savaitės pradžioje vaikas atneša apie save paruošęs plakatą. Tame plakate jis gali rašyti apie save tai, ką nori – nuo gimimo iki šių dienų. Jie rašo vardą, pavardę, laimingus skaičius, talismanus, teikiančius džiaugsmą dalykus, laisvalaikį, pomėgius, kas džiugina, kas nuliūdina, ko bijo. Kiekvieną savaitės dieną, penkias pirmos pamokos minutes skiriame šiam projektui.

Pirmadienį vaikas dar pristato plakatą „Aš ir mano šeima“. Atsineša nuotraukų, pristato šeimos narius.

Antradienis yra skirtas temai „Mano pomėgiai ir

pareigos“. Kartais atneša parodyti ką kolekcionuoja ir papasakoja kokias pareigas turi šeimoje, kokius darbus atlieka, kokias pareigas turi mokykloje.

Trečiadienio tema „Mano mieli daiktai“. Atsineša vieną arba du daiktus ir apie juos papasakoja – iš kur jie, kodėl jie jam mieli. Dažnai atsineša pačius pirmuosius žaislus, kuriuos gavo dar kūdikystėje ir yra juos išsaugoję.

Ketvirtadienį projektui skiriame vieną pamoką tema „Mano vaikas yra ypatingas“. Į šią pamoką kviečiami tėvai, globėjai arba seneliai, tetos, krikšto tėvai ir jie papasakoja apie savo vaiką kitiems klasės vaikams. Atsineša krikšto rūbelius, paruošia skaidres. Viena mamytė skaitė savo dienoraščio ištrauką apie vaiką nuo dienos, kai pradėjo lauktis. Tada vaikai gali užduoti klausimus suaugusiam žmogui, pagirti, pakomentuoti, kuo jiems yra ypatingas jų draugas. Būna, kad tėvai ateiti į pamoką negali. Tokiu atveju, tėvai parašo laišką apie jų vaiką ir aš tą laišką garsiai perskaitau.

Penktadienis skirtas žaidimui „Atvirai“ – dar labiau pažinti draugą, užduodant jam klausimus. Penktadienis kartu ir palinkėjimų diena. Visi vaikai turi iškirptas žvaigždutes, ant kurių rašo palinkėjimus savaitės žvaigždei. Taip pat, kaip jau minėjau, penktadienį traukiame kito vaiko vardą ir projektas tęsiasi, tik jau su kita žvaigžde. Šio projekto dėka, labai atsiskleidžia tylesni, ramesni vaikai. Klasės draugai pamato ypatingas jų savybes, labiau susidraugauja.

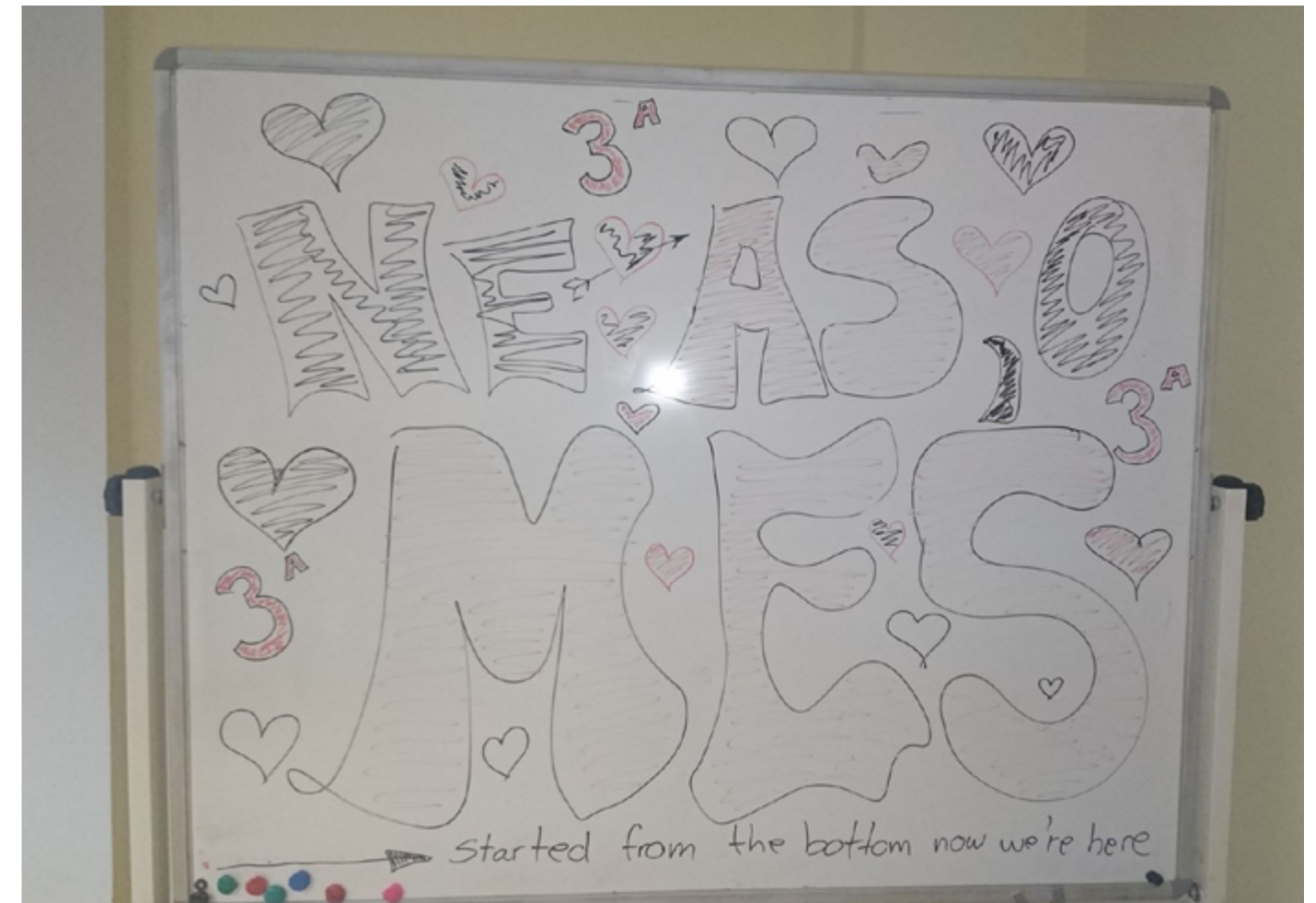
8 PAVYZDYS. Dar turime projektą „Tėvelių vaikystės knyga“. Su vaikais einame į biblioteką ir ieškome knygų, kurias jų tėveliai skaitė vaikystėje. Bendraujame su tėveliais, jie parašo, kas juos sudomino šioje knygoje, o vaikai papasakoja, ko pasimokė iš tos knygos. Vėliau visi knygas aptariame.

Klasių vadovai pataria: komandos formavimas klasėje (dinamika, pasirinkimai, stebėjimas)

Giedrė Valaitienė, Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija

Ar klasė gali tapti komanda? Kodėl tai svarbu?

Klasė ne tik gali, bet ir privalo tapti komanda. Skaitant įvairiausių komandos apibrėžimus, galime pastebėti, kad tai yra kartu dirbančių asmenų grupė, buriama tam, kad visi nariai siektų bendro tikslo. Mokymasis mokykloje be priklausymo komandai taptų tiesiog neįmanomas. Tiek žinių, tiek savęs pažinimo bendram kontekstui yra labai svarbus buvimo komandos nariu jausmas. Kita vertus, netgi visi švietimo dokumentai mokyklą įpareigoja į gyvenimą išleisti laimingą ir sėkmingą žmogų. Po ta laimingo žmogaus sąvoka slepiasi tai, kad žmogus mokykloje turi būti saugus ir sveikas, mylimas ir draugiškas, pasitikintis, savarankiškas, gerbiantis kitus. Tuo pačiu mokinys mokykloje turi būti aktyvus, besidomintis ir nebijantis klausti. Mano manymu, tik komandoje žmogus gali išmokti atsakingumo, realizuoti savo mintis, valdyti stresą, būti besimokančiu ir išmokstančiu valdyti konfliktus. Ir tik komandoje esantis žmogus geba analizuoti, dirbti ir kelti sau vis naujus tikslus. Taigi, komanda yra būtinybė.

Darbo su klase būdai ir vaikų pažinimas

Burdama komandą puikiai suvokiu, kad pirmiausia reikia laiko susižaisti. Kiekvienoje komandoje, kaip ir žmogaus asmenybėje, visi mes turime savo privalumų ir trūkumų. Tad pirmiausia komandą burti bandau per mokinių apklausas, stebėseną. Jeigu kalbėti apie metodus, padedančius pažinti jų savybes, svajones, norus, tai žinoma, visų pirma, vyksta stebėjimas - jis būna ir natūralus, ir kontroliuojamas. Pavyzdžiui, pasiprašau stebėti kolegų pamokas su mano mokiniais. Taip pat yra individualūs pokalbiai, kurių vaikai nemėgsta, bet man jie labai patinka, o ir vaikai galiausiai pripranta tiek prie pokalbių, tiek prie įvairiausių anketų, apklausų. Sutikite, pakalbinti 30 vaikų per mėnesį nors po kartą, realiai pritrūksta laiko. Taip pat analizuoju atliktų darbų rezultatus - žiūriu jų rašinius, jų darbus. Klasėje kartu darome įvairius testus – nuo paprastų žaidimų iki įvairių asmenybės testų. Siekdami geriau pažinti vieni kitus, darome įvairiausių pratimus, kurių metų atsiskleidžia skirtingi temperamentai, lavinamas kūrybiškumas. Tačiau vienas pagrindinių būdų darbui su klase ir vaikų pažinimui yra stebėjimas, kalbėjimas, buvimas kartu.

Sėkmingo komandos formavimo pavyzdžiai

Mano atmintyje labiausiai įstringa įvykiai, kai žmonės susivienija bendro tikslo siekimui. Pavyzdžiui, klasė susivienija, kad aktyvus klasės narys taptų mokyklos lyderiu, kad patektų į mokyklos tarybą – kartu surenka parašus, dalyvauja interviu, video medžiagos montavimo darbuose. Taip pat, kai klasė susivienija padėti, kuomet kitą ištinka bėda – tai gali būti ir piniginė, ir kitokia parama. Geriausia sėkmės istorija, kai besipykstantys abiturientai susivienija paskutinio skambučio valsui išmokti. Arba, kai po nenorėto projekto ar renginio, dega mokinių akys sakant:

“Mes tai padarėm! Pasirodo, mes esam komanda!”.

Taip pat, kai ateini į darbą ir atrakinus kabinetą randi staigmeną - garuojančios kavos puodelį ant stalo ir tu pasijauti tos komandos dalimi. Buvo ir nutikimas, kai iš ryto vyras liepia greičiau keltis ir susitvarkyti, o tu nesupranti kodėl, bet po valandos pasigirsta skambutis į duris. Už durų buvę auklėtiniai su gėlėmis ateina tavęs pasveikinti. Su vyru sudarė tokį sąmokslą. Taigi, tokie dalykai rodo, kad dėl komandos dirbi ne veltui, kad komandą pavyksta suburti. Kaip jau minėjau, buvimas komanda - tai yra gebėjimas atsiskleisti, būti kūrybišku ir pamatyti šalia esantį.

Sėkmingas komandos formavimas atsiskleidžia ir tada, kai eini ir pamatai, kad tavo auklėtiniai iš ryto sveikinasi tavo pasiūlytu būdu. Pavyzdžiui, šiemet rugsėjo pirmąją su savo pirmokais juokaudama susidaužiau rankomis taip, kaip daro krepšininkai. Na o dabar jau pastebiu, kad jie kiekvieną rytą atėję į pirmą pamoką sveikinasi būtent tokiu būdu. Kiekvienoje mokinių laidoje prigyja vis skirtingi niuansai ir būtent tokiuose mažuose, kasdieniuose dalykuose galime įžvelgti sėkmę ir suvokti, kad eini teisinga linkme. Taigi, komandos formavimui yra itin naudinga, kai leidi su mokiniais kuo daugiau laiko, kai bendrauji, kai organizuoji nakvynes mokykloje, dviejų dienų ar ilgesnes išvykas, kai organizuoji temines klasės valandėles.

Buriant komandą, mano manymu, labai svarbu mokyti mokinius kurti ir laikytis savo tradicijų, didžiutis savo pasiekimais. Klasėje turime klasės metraščius ir standus, kuriuose mokiniai vienas kitam gali rašyti komplimentus. Taip pat sveikiname vieni kitus, švenčiame gimtadienius, Valentino dieną, Kalėdas, šeimos tradicines šventes, švenčiame ir organizuojame drauge renginius klasės mokinių tėvams. Bendruomenė ir komanda yra svarbi ir veiksni tik tada, kai susiburia ir tėvai, ir vaikai, kai susiburia visi, kurie prie to vaiko prisiliečia.

Komandos formavimo metodai ir įrankiai

1. Diskusijos. Organizuoju diskusijas, kurių metu diskutuojame aktualiais klausimais. Pavyzdžiui, 11-oje, 12-oje klasėje mes jau galime kalbėti apie nedarbą šalyje, apie specialybes, jų svarbą. Taip pat apie tai, kodėl verta ieškoti patinkančios srities, kurioje gali ir pakankamai užsidirbti, ir padaryti laimingais kitus.

2. Anketa. Anketavimą dažniausiai naudoju tam, kad būtų atskleista, kas patinka, kitaip tariant – pasimatuoti klasės temperatūrai. Sužinoti, su kokiomis problemomis susiduria mokinys, ar jis turi kam išsipasakoti, kas klasėje patinka, tinka, o kas ne.

3. Stebėjimas. Kartais nueinu į kolegų pamoką vaikams sakydama, kad įdomu pasižiūrėti kaip dirba kolegos. O iš tiesų, tokiu būdu galiu pastebėti ar jie yra aktyvūs, ar jie yra pasirusę, ar nemiega ant stalų. Pavyzdžiui, jeigu yra vaikas, kurio tėvams yra apribotos tėvystės teisės, tokiu būdu aš galiu stebėti jo nuotaiką klasėje, suprasti ar jam viskas gerai.

4. Testai. Testų yra įvairiausių, renkiusi pagal tikslą, kurio sieki. Tai gali būti motyvacijos, asmenybės atskleidimo ir kiti testai.

5. Komandos formavimo žaidimai. Pavyzdžiui, užrištomis akimis turi atlikti tam tikrus darbus ir po to analizuoti, kodėl svarbu matyti ir padėti nematančiam. Pratimų yra tikrai nemažai, priklausomai nuo to, ko sieki. Tai naudinga tiek savęs, tiek klasės aplinkos pažinimui.

6. Projektai. Pavyzdžiui, duoti atlikti projektą mokyklos mikroklimato stebėsenai. Nufotografuoti ir nustatyti nesaugiausias vietas mokykloje. Arba nufotografuoti ir pristatyti saugiausias vietas mokykloje. Arba nustatyti tokią vietą, kurioje yra labai gera. Arba netgi pristatyti žmones, su kuriais mokykloje patiri geriausias emocijas, atlikti apklausą mokyklos rajone, išsiaiškinti, ką praeiviai mano apie šią mokyklą ir jos kultūrą. Taigi, tuo pačiu metu gali susidaryti nuomonę apie mokyklą bei mokyti vaikus imti interviu, jį apibendrinti.

7. Klasės taryba. Klasėje turime ne tik seniūną, bet ir klasės tarybą, kurią sudaro 5-6 žmonės, priklausomai nuo klasės pasirinkimo. Kiekvienas narys dar turi ir savo grupelę, kurioje yra paskirstyti likę mokiniai, ne tarybos nariai. Tarybos narys su jais komunikuoja, perduoda informaciją, juos apklausia. Taigi, tarybos dėka bandome padaryti taip, kad klasėje už viską atsakingas būtų ne tik seniūnas. Mokiniai klasės taryboje mokosi organizacinių dalykų, apklausos kultūros, komandos formavimo.

Palinkėjimas kolegai

Labai svarbu paminėti, kad dažnai klasės auklėtojai trūksta drąsos būti savimi. Dalis mokytojų nusivilia savimi ir galvoja, kad jiems tiesiog nepavyko. Tačiau reikia nepamiršti, kad auklėtojo darbas ir yra būtent toks, banguotas - vieną dieną tu gali būti mylimas, o kitą dieną tų pačių auklėtinių apžodžiuotas. Visada sakau, kad auklėtojas turi išlikti profesionaliu, turi suvokti, kad gyvenimas susideda iš pakilimų ir nuosmukių, turi sugebėti atsistoti ir nebijoti suklysti. Juolab, kai išmanai, kad komandos formavimas ir yra etapas. Nuo susipažinimo, kuomet visi drauge nusprendžia būti kieta klase, kuomet visi šypsosi, iki to, kai ateina etapas, kuomet vyksta karas ir audra, didėja įtampa, konkurencija, atsiranda susiskaldymas į grupeles. Tačiau kai yra laikomasi taisyklių, kai primeni vaikams, kad klasėje turi vyrauti pagarba, pasitikėjimas vienas kitu, tada komanda stabilizuojasi - atsiranda tradicijos, reikalavimai, aiškūs lūkesčiai, efektyviai sprendžiamos problemos ir komanda tampa brandžia. Taip pat ir šeimoje - kad ir kaip mylėtum savo vyrą, vis tiek atsiranda konfliktų. Tiesiog, laikui bėgant išmoksti nereaguoti arba kaip tik reaguoti tinkamai. Tad norėčiau paskatinti kolegas nebijoti klysti, tikėti tuo ką daro ir svarbiausia - nebijoti būti savimi. Tada ir vaikams yra paprasčiau būti savimi. Ir, žinoma, nesusireikšminti, nesijausti pernelyg viršesniu, tokiu, kurio privaloma klausyti vien dėl to, kad esi mokytojas. Nė velnio, tokio mokytojo mokiniai neklausys. Labiau pravartu yra nusileisti, kalbėti su jais jiems suprantama kalba ir galų gale mylėti savo darbą. Svarbu paminėti, kad auklėtojas turi mylėti ir glaudyti, bet tuo pačiu nebūti tik draugu. Auklėtojas turi prisiimti atsakomybę už mokinio būsimą ateitį, nes jis tą ateitį ir formuoja. Netgi situacijoje, kuomet vaikas galvoja, kad jis kažko nenori, turi vadybiškai padaryti taip, kad jis to užsinorėtų, rasti būdų kaip jį sudominti. Auklėtojas turi būti ir psichologas, ir teisininkas, ir slaugytojas.

Nevalia pamiršti, kad klasės vadovo darbo uždaviniai, pirmiausia, yra formuoti bendruomenę, kuri būtų gerai organizuota, kurios kiekvienas narys galėtų įgyvendinti savo individualius ugdymosi tikslus ir poreikius. Antra, suteikti kiekvienam mokiniui galimybę pasijusti svarbiam, dalyvaujant klasės gyvenime bei planuojant veiklą. Taip pat ugdyti norą tobulėti, laikantis nuostatos, kad klaidos yra natūralus dalykas ir kad labai svarbu iš jų pasimokyti. Šiandien skaičiau straipsnį, kuriame buvo pasakyta, kad geriausias progresas yra prieš tai buvusio progreso klaidų taisymas. Taigi, nebijojimas susimauti ir tikėjimas savo jėgomis yra labai svarbus.

Rekomendacija kolegai nr. 3

Vienas naujesnių atradimų tai yra internetinis tinklapis www.klasė.puslapiai.lt. Ten galima rasti naudingos informacijos ir mokytojai, ir auklėtojai. Netgi yra atskira skiltis, pavadinimu "Klasės valandėlė". O skiltyje "Kolegai ir mokytojui" yra naudingų patarimų klasės vadovui.

Dar vienas šaltinis "Metodinis rinkinys klasės vadovui: debatų metodikos integravimas į formaliąją švietimo sistemą".

Vertingas leidinys yra "Darbo su Jaunimo grupėmis vadovas. Neformaliojo ugdymo praktika Lietuvoje". Šiame leidinyje yra publikuojama daug įvairiausių užsiėmimų, aprašytų ir iširtų metodų.

Metodas Nr. 6

Komandos sutelktumą stiprinantis žaidimas „Skaičiavimas be trejetų“

Tikslas: padėti susikaupti, didinti komandos sutelktumą.

Trukmė: 10–15 min.

Priemonės: papildomos priemonės nėra reikalingos.

Žaidimo aprašymas. Visi sustoja ratu. Grupė turi suskaičiuoti iki 25, praleisdama skaičius, kuriuose yra nors vienas trejetas (3, 13, 23), ir tuos, kurie dalijasi iš trijų (3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24) – vietoj šių skaičių reikia suploti. Pirmas pradeda, sakydamas „vienas“, greta stovintysis sako „du“, o trečias tylėdamas suploja ir t.t. Jei kas nors suklysta (pasako skaičių, nors turėjo tylėdamas suploti), žaidimas pradedamas iš pradžių. Žaidimas baigiamas, kai be klaidų suskaičiuojama iki 25.

Šaltinis: el. leidinys „Komandos formavimo žaidimai“.

Nuoroda: <http://miltiniogimnazijaukc.lt/wp-content/uploads/2014/09/Komandos-formavimo-%C5%BEaidimai.pdf>

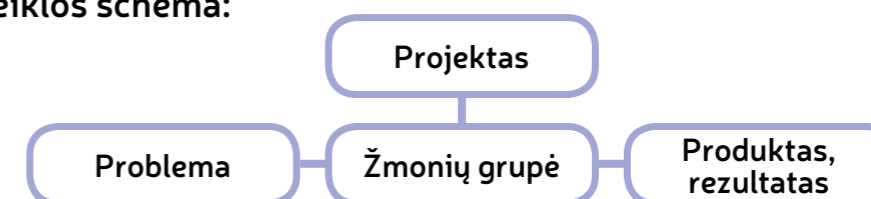

Metodas Nr. 7

Projektas

Projektas – mokymosi metodas, padedantis išmokti praktiškai naudotis įgytomis žiniomis. Projektus galima vykdyti individualiai, tačiau dažniausiai tai yra komandinė, grupinė veikla. Dalyvavimas projektinėje veikloje daro didelį poveikį motyvacijai.

Projektinės veiklos schema:

Dalyvavimo projektinėje veikloje privalumai:

- Leidžia atsižvelgti į skirtingus projekto grupės narių gebėjimus bei interesus;
- Mokymas pakeičiamas mokymusi;
- Naudojama daugiau įvairesnių informacijos šaltinių;
- Teorija taikoma praktikoje ir atvirkščiai – iš praktinių rezultatų atliekami teoriniai apibendrinimai;
- Darbas komandoje suartina projekto grupės narius;
- Didina motyvaciją;
- Ugdo kūrybiškumą.

Projektinės veiklos nauda:

- Didelės apimties medžiagos sisteminimas;
- Savo ir kitų komandos narių darbo organizavimas;
- Bendradarbiavimas sprendžiant uždavinius, problemas;
- Atsakomybė už savo veiksmus;
- Nuomonės formavimas ir gynimas;
- Galimybė būti savikritišku ir gebėti kritiškai, argumentuotai mąstyti ir diskutuoti;
- Savo darbo tikslų ir perspektyvų suvokimas;
- Teorinių žinių ir praktinio darbo sąsaja,

Pagrindiniai projektinio darbo etapai:

- Pasirengimo – aptariama ir apibrėžiama tema, iškeliamas ir įvardijamas aktualus problema;
- Planavimo – sudaromas projekto veiklos grupės, suformuluojamas tikslas, grupių (grupių narių) ilgalaikiai ir trumpalaikiai uždaviniai, numatoma veiksmų trukmė, tarpinių atsiskaitymų pobūdis ir laikas;
- Vykdyto – renkami ir interpretuojami informacija, atliekami praktiniai darbai, atsiskaitoma už tarpinius rezultatus;
- Apibendrinimo – randamas problemos sprendimas, rengiama ir pateikiama projekto rezultatų ataskaita;
- Pristatymo – pristatomi projekto rezultatai;
- Įvertinimo – remiantis aptartais kriterijais, apmąstomas ir įsivertinamas savo indėlis į projekto sėkmę, suteikiama grįžtamoji informacija kitiems projekto dalyviams.

Klasių vadovai pataria

Rūta Žymantienė, Šiaulių „Rasos“ progimnazija

„Vienas lauke ne karys“

Mano giliu įsitikinimu, klasė privalo tapti komanda, su savo trūkumais ir stiprybėmis. Visuomet vadovaujuosi patarle: „Vienas lauke ne karys“ ir tai bandau įdiegti naujai gautai klasei. Kiekvienas darbas skirtas klasei ar kokia mokyklos užduotis yra atliekama greičiau ir kokybiškiau, kai veikiama kartu. Tuo pačiu, mokiniai gali mokytis vienas iš kito. Vienas vaikas gali atlikti kokią nors užduotį, bet tai bus tik jo nuomonė, su kuria ne visi gali sutikti, todėl darbas komandoje svarbesnis. Komanda paprastai susiformuoja tam tikrai užduočiai atlikti ir mokiniai joje atsiduria savo noru ar pakalbinti draugų. Pasikeitimas patirtimi, žiniomis, padaršinimas, labai teigiamai veikia bet kurį mokinį. Šiuo metu turiu 2 klases, aštuntokus, jau subrendusias ir stiprias, motyvuotas asmenybes ir penktokus, tik įžengusius į dalykinę sistemą. Labai padeda bendros klasių valandėlės, paprastai teminės, kur užduotis atlieka komandose, kurias sudaro ir aštuntokai, ir penktokai. Vaikai labai mėgsta panašumų žaidimus. Todėl šiai dienai galiu teigti, kad turiu ne 2 klases, bet labai stiprią 41 asmenybės komandą, nesvarbu, kad amžius skiriasi.

Vaiko asmenybės ir elgesio analizė

Gavus naują klasę pagalbos kreipiuosi į tėvus, pateikiu jiems mini anketą su man rūpimais klausimais apie vaikų pomėgius, darbus namuose, sveikatą, draugus, augintinius, knygų skaitymą. Tai būna pirmasis žingsnis. Vėliau anketą pateikiu vaikams, ji panaši į tėvų, tik nėra klausimų apie sveikatą. Išanalizavus ir tėvų, ir vaikų atsakymus, paprastai matosi, kiek jie tarpusavyje bendrauja. Tokiu būdu gaunu informacijos ne tik apie auklėtinius, bet ir apie šeimą. Vaiko asmenybė atsiskleidžia, kai darbus atliekame kartu, ruošiamės kam nors, dalyvaujame. Paprastas pavyzdys - kaip auklėtinis elgiasi miesto eisenoje.

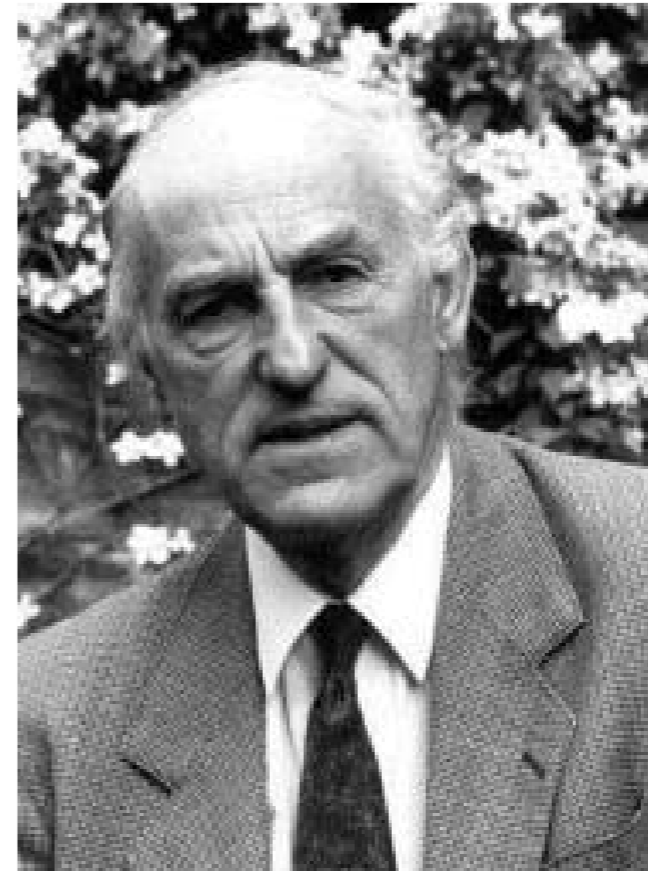
Ji būna rugsėjį, kai mokiniai būna sugrįžę po atostogų. Prieš eiseną matosi ar mokiniui rūpi, kad jis atstovaus mokyklą ir klasę, ar turi atsakomybės jausmą. Labai padeda pasibuvimas kartu su klase po pamokų. Nereikia nieko organizuoti, tiesiog susėdus kartu atsigeriam arbatos ir pasikalbam. Paprastai penktokai labai atviri ir dar reikalaujantys dėmesio. Tad susipažinti su jais pakankamai paprasta.

Grupinio darbo svarba

Penktoje klasėje mokiniai ateina užsidegę daryti viską, tačiau kiekvienas nori būti lyderiu. Todėl pirmuosius metus skiriu grupines užduotis, kurias atlieka vis kitose grupėse. Taip jie supranta, kas kokioje srityje yra stiprus. Pradedu megzti grupių branduolys. Vėliau jau susidaro tikslinės grupės su branduoliu, kurį paprastai sudaro klasės valdžia, kuri pritraukia narius į komandą. Jie turi užduotį, kad per metus komandoje pasidaruoti turi visi klasės mokiniai. Taip ir gaunasi: meninės užduoties atlieka vieni, sporto kiti, mokslo – mišinukas.

Metodas Nr. 8

Belbino komandinių vaidmenų testas

Šis testas padeda išaiškinti komandos galimybes ir kiekvieno nario vietą komandoje. Testas suteikia informaciją, kaip gauti geriausią komandos darbo rezultatą ir sukuria galimybę rasti efektyviausią būdą komandai formuoti, kuris tiks tiek individams, tiek komandai.

Kuo šis testas naudingas?

Dažniausiai sunku dirbti ir gauti gerus rezultatus nežinant, ko galima tikėtis iš komandos narių. Šio įrankio dėka galėsite išaiškinti, kaip komandos nariai elgiasi ir jaučiasi dirbdami žmonių grupėje, tad testo rezultatai neabejotinai turi teigiamą rezultatą Jūsų ir Jūsų komandos darbui.

Instrukcija:

Testą sudaro 7 blokai. Kiekviename bloke turite paskirstyti 10 taškų teiginiams, kurie Jums tinka visada arba kartais. Taškus galima skirti vienam, dviem ar daugiau teiginių: kuo labiau teiginys Jums tinka, tuo daugiau balų jam skirate. Pvz., labiausiai Jums tinkančiam teiginiui galite skirti 6 balus, mažiau

tinkančiam – 3, tik kartais tinkančiam – 1. Kitame bloke galbūt norėsite skirti po 5 taškus dviem Jums vienodai tinkantiems teiginiams. Ir t.t.

Taškai automatiškai sumuojami lape „Suvestinė“. Daugiausiai taškų surinkę vaidmenys rodo Jūsų labiausiai mėgstamus vaidmenis. Vaidmenų aprašymas pateikiamas atskirai.

Teiginiai		Taškai
1. Įsitikinęs, kad galiu prisidėti prie komandos, nes:		
a.	Manau, kad galiu pastebėti naujas galimybes ir jomis pasinaudoti.	
b.	Galiu gerai dirbti su daugeliu įvairių žmonių.	
c.	Kurti idėjas viena iš mano būdingų ypatybių.	
d.	Sugebu įtraukti žmones, jei tik pastebiu, kad jie gali būti naudingi siekiant grupės tikslų.	
e.	Mano gebėjimas viską padaryti iki galo turi didelę įtaką mano paties veiksmingumui.	
f.	Esu pasirengęs iškęsti laikiną nepopuliarumą, jei tai pagaliau padės pasiekti vertingų rezultatų.	
g.	Dažniausiai pajuntu, kas yra realistiška ir tikriausiai tinkama.	
h.	Galiu nešališkai ir iš anksto nenusistatęs pasiūlyti apgalvotų ir alternatyvių veiksmų.	

2. Galbūt mano trūkumai, dirbant komandoje, yra šie:		
a.	Man nepatinka, jei susitikimai nėra gerai suorganizuoti bei kontroliuojami ir jiems netinkamai vadovaujama.	
b.	Esu linkęs būti perdėm kilniaširdis tiems, kurių pagrįstas požiūris nesusilaukė tinkamo dėmesio.	
c.	Esu linkęs per daug kalbėti, jei grupė imasi naujų idėjų.	
d.	Dėl mano objektyvaus požiūrio man sunkiau noriai ir entuziastingai prisijungti prie kitų kolegų.	
e.	Kartais, jei reikia ką nors padaryti, esu laikomas agresyviu ir autoritarišku.	
f.	Man sunku vadovauti, gal būt dėl to, kad pernelyg reaguuju į grupės atmosferą.	
g.	Mane pernelyg užvaldo man kylančios idėjos, todėl aš nebematau, kas vyksta.	
h.	Kolegos dažnai mano, kad aš be reikalo nerimauju dėl smulkmenų ir dėl to, kad viskas gali būti blogai.	

3. Kai bendradarbiauju su kitais žmonėmis:		
a.	Sugebu paveikti žmones jų „nespausdamas“.	
b.	Kadangi esu budrus, nepadarau neapdairių klaidų ir nieko nepraleidžiu.	
c.	Esu pasirengęs raginti veikti, kad užtikrinčiau, jog laikas neina veltui ir nepamirštamas svarbiausias tikslas.	
d.	Iš manęs galima laukti ko nors originalaus.	
e.	Visados esu pasirengęs paremti gerą pasiūlymą bendram labui.	
f.	Domiuosi naujausiomis idėjomis ir laimėjimais.	
g.	Manau, kad mano gebėjimas spręsti gali padėti rasti teisingus sprendimus.	
h.	Manimi galima pasikliauti, jog aš pasirūpinsiu, kad visi būtini darbai būtų suorganizuoti.	

4. Mano požiūris į grupės darbą yra toks:		
a.	Aš slapta noriu geriau pažinti kolegas.	
b.	Aš neprieštarauju kitų požiūriams ir pats nenoriu laikytis mažumos požiūrio.	
c.	Dažniausiai randu tinkamų argumentų nepagrįstiems teiginiais atremti.	
d.	Manau, kad sugebu organizuoti darbą planui įgyvendinti.	
e.	Paprastai vengiu akivaizdžių dalykų ir esu linkęs nustebinti netikėtumais.	
f.	Visus darbus stengiuosi padaryti tobulai.	
g.	Esu pasirengęs pasinaudoti ryšiais už grupės.	
h.	Nors man įdomūs visi požiūriai, bet, kai reikia priimti sprendimą, nesvyruodamas apsisprendžiu.	

5. Darbas man teikia pasitenkinimą, nes:		
a.	Man patinka analizuoti situaciją ir įvertinti visus galimus pasirinkimus.	
b.	Man įdomu rasti praktinius problemų sprendimus.	
c.	Smagu jausti, kad skatini gerus darbo santykius.	
d.	Galiu stipriai paveikti sprendimus.	
e.	Galiu surasti žmonių, galinčių ką nors nauja pasiūlyti.	
f.	Galiu priversti žmones sutikti dėl būtinų veiksmų.	
g.	Jaučiuosi savo kailyje, kai darbui galiu skirti visą savo dėmesį.	
h.	Džiaugiuosi atradęs sritį, kuri žadina mano vaizduotę.	

6. Jei netikėtai gaučiau sunkią užduotį, turėčiau mažai laiko ir nepažinčiau žmonių:		
a.	Jausčiausi tarsi įvartytas į kampą ir ieškočiau išeities iš aklavietės.	
b.	Būčiau pasirengęs dirbti su žmogumi, kurio nuostata pasirodytų pozityviausia.	
c.	Rasčiau kokį nors būdą uždavinio apimčiai sumažinti, nustatyčiau, kaip kiekvienas galėtų geriausiai prisidėti.	
d.	Kadangi natūraliai vertinu skubotumą, užtikrinčiau, kad viską padarysime laiku.	
e.	Manau, kad neprarasčiau savitvardos ir gebėčiau tiksliai mąstyti.	
f.	Tvirtai laikyčiausi tikslo, nepaisydamas spaudimų.	
g.	Pajutęs, kad grupė nieko nenuveikia, būčiau pasirengęs imtis vadovauti.	
h.	Pradėčiau diskusijas, norėdamas sužadinti naujas mintis ir judėti pirmyn.	

7. Problemos, su kuriomis susiduriu dirbdamas grupėje:	
a.	Tikriausiai būsiu nepakantus tiems, kurie trukdo žengti pirmyn.
b.	Kiti gali kritikuoti mane, kad perdaug analizuoju ir nepakankamai vadovaujuosi intuicija.
c.	Mano noras užtikrinti, kad darbas būtų kuo geriau padarytas, gali sustabdyti veiklą.
d.	Aš paprastai gana greitai imu bodėtis ir tikiuosi, kad mane uždegs kiti.
e.	Man sunku pradėti, jei tikslai nėra aiškūs.
f.	Kartais man nepavyksta išsiaiškinti ir patikslinti painių dalykų, su kuriais susiduriu.
g.	Aš sąmoningai reikalauju, kad kiti padarytų tai, ko aš pats neįstengiu padaryti.
h.	Aš nesiryžtu suprantamai išdėstyti savo nuomonę, kai susiduriu su tikru priešinimusi.

Suvestinės lapas (1)

Skyrius	K	P	F	Į	IT	SV	KŽ	AU
1.	g	d	f	c	a	h	b	e
2.	a	b	e	g	c	d	f	h
3.	h	a	c	d	f	g	e	b
4.	d	h	b	e	g	c	a	f
5.	b	f	d	h	e	a	c	g
6.	f	c	g	a	h	e	b	d
7.	e	g	a	f	d	b	h	c
Viso:								

Vaidmenų apibūdinimas

Kompanijos darbuotojas. (mokykloje šį vaidmenį geriau keisti į „įgyvendintojas“) Sumanymus ir planus paverčia praktinėmis darbo procedūromis ir sistemingai bei veiksmingai vykdo nustatytus planus: pastovumas ir kontrolė.

Pirmininkas. (mokykloje šį vaidmenį geriau keisti į „koordinatorių“) Kontroluoja kaip komanda siekia grupės tikslų, išgaudamas kuo didžiausią naudą iš komandos išteklių; mato komandos stipriąsias ir silpnąsias ypatybes; užtikrina, kad kiekvieno komandos nario galimybės būtų kuo geriau panaudojamos. Bruožai: pastovumas, dominavimas, ekstraversija.

Formuotojas. Nustato būdą, kaip panaudoti komandos energiją; sutelkia dėmesį į tikslus ir prioritetus; grupės diskusijai ar grupės veiklos rezultatams stengiasi suteikti tam tikrą pavidalą. Bruožai: nerimas, dominavimas, ekstraversija.

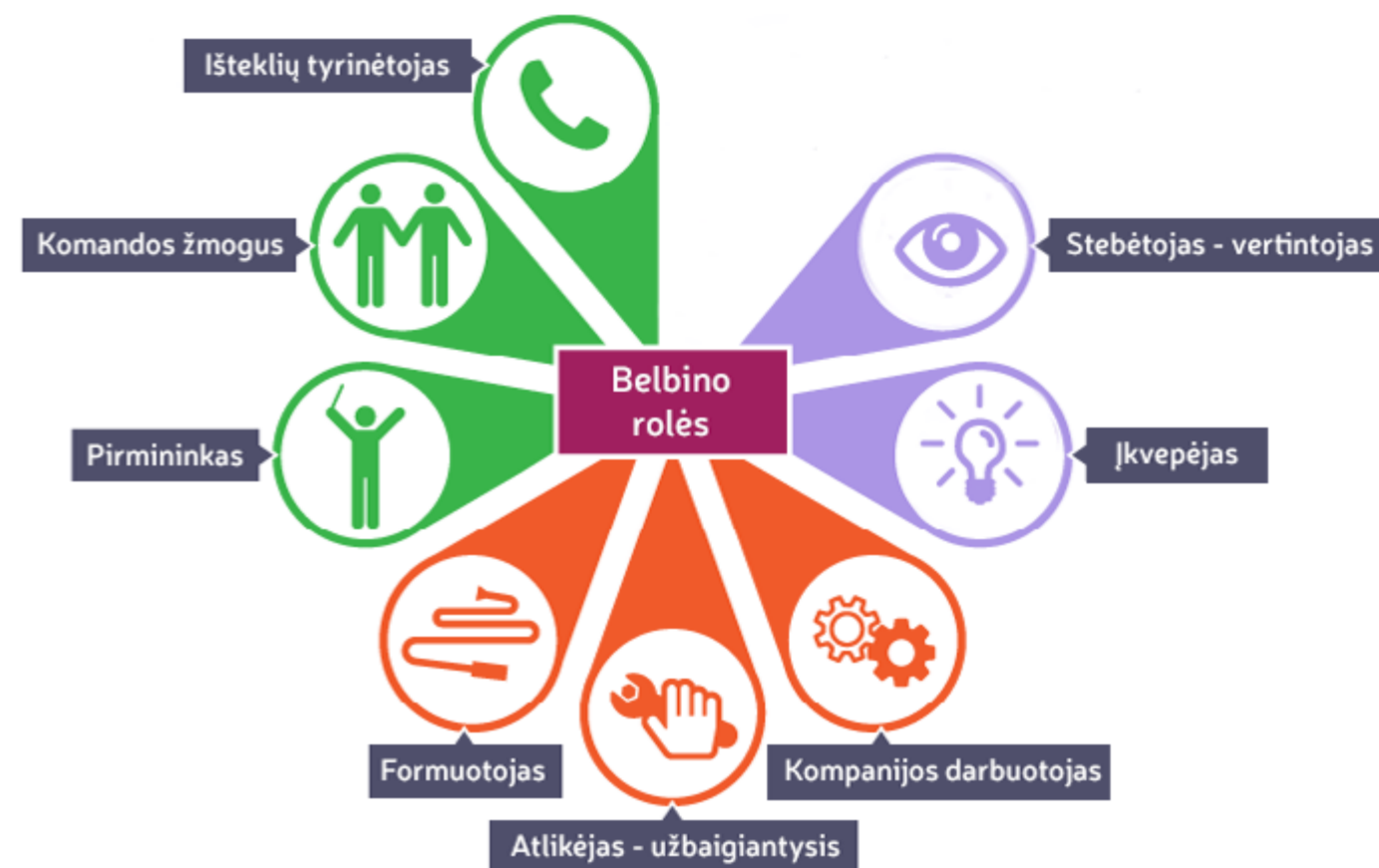
Įkvėpėjas. Iškelia naujų idėjų ir naujų veiklos strategijų, ypatingą dėmesį skirdamas pagrindiniams klausimams, ir mėgina sužadinti naują komandos požiūrį į iškilančias problemas. Bruožai: dominavimas, intelektas, intraversija.

Išteklių tyrinėtojas. Žvalgo ir praneša apie idėjas, laimėjimus ir išteklius už grupės ribų; užmezga komandai galinčius būti naudingais išorinius kontaktus; vadovauja visoms tolesnėms deryboms. Bruožai: pastovumas, dominavimas, ekstraversija.

Stebėtojas - vertintojas. Analizuoja problemas ir įvertina idėjas bei siūlymus, kad komandai būtų lengviau pasverti ir priimti sprendimus. Bruožai: intelektas, pastovumas ir intraversija.

Komandos žmogus. Palaiko ir skatina komandos narių stipriąsias ypatybes (pvz. paremia siūlymą); palaiko suklydusius komandos narius, padeda jiems geriau bendrauti, t. y. Puoselėja ir palaiko visos komandos dvasią. Bruožai: pastovumas, ekstraversija, nedominavimas.

Atlikėjas - užbaigiantysis. Užtikrina, kad komanda kiek tik įmanoma būtų apsaugota nuo visokių klaidų, uoliai ieško tokių darbo aspektų, kuriems reikia daugiau negu įprasta dėmesio; skatina komandą skubėti. Bruožai: neramus intravertas.

Tipas		Būdingi bruožai	Teigiamybės	Leistinos silpnybės
Kompanijos darbuotojas	(K)	Konservatyvus, pareiingas, nuspėjamas	Gebėjimas organizuoti, sveikas protas, darbštumas, drausmingumas	Lankstumo stoka, nepriima neįrodytų idėjų
Pirmininkas	(P)	Santūrus, pasitikintis savimi, susivaldęs	Geba iš anksto nenusistatyti, tinkamai elgtis su visais galimais pagalbininkais, vertinti jų gerąsias savybes, gerai jaučia tikslą	Eilinis intelektas ir neišsiskiriantys kūrybiniai sugebėjimai
Formuotojas	(F)	Pasitempęs, draugiškas, veržlus	Pasirengęs ir nori priešintis inercijai, neveiksmingumui, nusiramimui arba savęs apgaudinėjimui	Greitai suirzta ir nekantrus
Įkvėpėjas	(I)	Individualistas, rimtas, neortodoksas	Gabus, geros vaizduotės, aukšto intelekto, išmanantis	Skraido padebesiais, linkęs nepaisyti praktinių detalių arba protokolo
Išteklių tyrinėtojas	(IT)	Ekstravertas, entuziastingas, smalsus	Geba bendrauti su žmonėmis, ieškoti naujovių, atsakyti į iššūkį	Linkęs nebesidomėti praėjus pradiniam susižavėjimui
Stebėtojas - vertintojas	(SV)	Blaiviai mąstantis, apdairus, neemocingas	Turi savo nuomonę, diskretiškas, praktiškas	Stinga įkvėpimo arba gebėjimo skatinti kitus
Komandos žmogus	(KŽ)	Socialiai orientuotas, gana minkštas, jautrus	Geba reaguoti į žmones bei situacijas ir kelti komandos dvasią	Neryžtingas ištikus krizei
Atlikėjas - užbaigiantysis	(AU)	Uolus, tvarkingas, sąžiningas, nerimastingas	Geba darbą atlikti iki galo (ir tobulai), būdingas perfekcionizmas	Linkęs nerimauti dėl menkų dalykų. Nenori, kad kas nors vyktų savaime

Klasių vadovai pataria:

3 pagrindiniai principai klasėje - pagarba, palaikymas, pasitikėjimas

Danguolė Valavičienė, Radviliškio Vinco Kudirkos progimnazija

Pagarbos, palaikymo, pasitikėjimo skatinimas

Pagarba, palaikymas, pasitikėjimas – patys svarbiausi dalykai klasės vadovo darbe.

Pagarba. Visi laikomės principo – „Aš gerbiu tave, tu gerbi mane“. Tad, jeigu mes laikomės šito principo, žodis „pagarba“ mums yra nesvetimas ir tai yra mūsų vertybė klasėje.

Palaikymas. Mano auklėtiniai yra aštuntokai, aš juos auklėju nuo penktos klasės. Mūsų pagrindinis šūkis: „Nebijok klysti, išeiti iš komforto zonos ir priimti iššūkius“. O aš visada vaikams sakau: „Aš Jus visada palaikysiu“.

Pasitikėjimas. Pasitikėjimą dažniausiai ugdome per klasės valandėles. Ir vaikai žino, kad jie turi tikėti savimi ir savo galimybėmis. Taip pat, ugdome savivertę. Jeigu jie gerbia save ir gali padaryti tai, kas geriausia, reiškia, jie savimi pasitiki. Aštuntos klasės mokiniai yra keturiolikmečiai, kiti jau ir penkiolikmečiai, tad tokio amžiaus vaikai turi ir geba priimti sprendimus, už juos atsakyti. O aš visada jais stengiuosi pasitikėti ir juos palaikyti. Klasėje yra 30 mokinių, taigi visi stengiamės ugdyti ir pagarbą, ir pasitikėjimą, ir palaikymą.

Mokinio pasitikėjimas mokytoju.

Aš visada laikausi žodžio, stengiuosi skatinti jų pasitikėjimą savo pavyzdžiu. Vaikai mane pažįsta ir žino, kad jeigu susitarėme – susitarimo laikysimės. Jie mokosi iš mano pavyzdžio. Aš manau, kad pavyzdys yra geriausias mokytojas. Jeigu pastebiu, kad vyksta kažkas rimto, ko nebegaliu sukontroliuoti, tuomet į pagalbą pasitelkiu ne tik taisykles ir žodžio laikymąsi, bet

ir rimtą pokalbį. Kartais prireikia ir individualaus pokalbio, tačiau noriu paminėti, kad kol kas dar nesame turėję pokalbio su socialine pedagoge. Mokiniam mano žodis yra vertas pagarbos. Jeigu auklėtoja pasikvietė pasikalbėti, tai tikrai ne be reikalo. Vaikai daro išvadas, nes esame susitarę – antro pokalbio su manimi nebus. Pasitaiko visko: būna problemų dėl elgesio, būna nepateisintų pamokų, būna, kad vaikai nori išeiti. Vaikai yra vaikai. Tačiau jie žino, kad antrą kartą dėl tos pačios problemos mes nekalbėsime.

Taisyklės kuriame kartu.

Kiekvienais mokslo metais per pirmąją klasės valandėlę mes kuriame taisykles ir pritaikome jas savo klasei. Mano manymu, tik su mokiniais sukurtos taisyklės veikia. Jeigu taisyklės pateiksiu pati, savo nuožiūra, tai tikrai 50 procentų klasės mokinių, o gal ir daugiau, jas atmes. Tad mes susikuriame tai, kas mums tinka labiausiai. Pavyzdžiui, pagrindinė taisyklė, kaip jau minėjau, yra susitarimų laikymasis. Tai yra labai svarbu, juk klasėje yra 30 mokinių. Jeigu reikėtų kažką labai greitai, efektyviai paruošti, nesilaikant susitarimų, paprasčiausiai, nieko neišeitų. Tada prasidėtų pykčiai, konfliktai, trintis tarp vaikų ir klasės vadovas būtų negeras. Mūsų klasės vaikai jau antrus metus yra išrenkami šauniausia klase vien todėl, kad jie turi išsiugdytą atsakingumą, susitarimų laikymąsi. Antra taisyklė yra „Gerbiu visus narius, esančius mokyklos bendruomenėje“. Ta pagarba yra visapusiška. Tai gali būti pasisveikinimas su draugais, atėjus į mokyklą, malonus komplimentas, pavyzdžiui, „Kaip tu šiandien gražiai atrodei“ arba „Kaip buvo gera su tavim pasivaikščioti vakar po parką“, ar net dėkingumo jausmas - padėkoti valytojai už išvalytą klasę. Taip pat pernai išbandėme savanorystės veiklą. Šiomet įsitraukėme ir tokią taisyklę, kad turime domėtis savanoryste ir aktyviai įsitraukti į savanorišką veiklą. Nuo sausio mano vaikai jau bus penkiolikmečiai, tad mes jau ieškome būdų, kaip aktyvinti tą savanorišką veiklą.

Kas svarbiau: taisyklės ar vertybės?

Čia dėčiau lygybės ženklą. Juk vertybė augančiai asmenybei yra savotiškas kelrodis. Lyginant taisykles ir vertybes reikėtų atsižvelgti ir į tai, jog jeigu laikaisi taisyklių, tai ir vertybės bus kaip gyvenimo pagrindas. Pavyzdžiui, nesilaikysi susitarimų - atsakingumas nebus tau vertybė. Jei neatjauti kito, nepadedi kitam - gerumas nebus tau vertybė. Jeigu bandai pateisinti nederamą elgesį melu - sąžiningumas taip pat nebus vertybė. Taigi, kuriant taisykles, ugdome vertybes. Jeigu tų taisyklių yra laikomasi, tai palaipsniui yra ugdomos ir vertybės.

Klasės nerašytos taisyklės

Nerašyta taisyklė pas mus yra mokyklinės uniformos dėvėjimas, nors vaikams tai labai nepatinka. Kaip jau minėjau, tapome šauniais klase ir tai buvo vienas iš vertinimo kriterijų.

Nerašyta taisyklė yra ir mokymasis, namų darbų atlikimas. Aš praktiškai neprimenu vaikams, kad reikia gerai mokytis, stengtis. Jie yra motyvuoti, turi tikslą ir jo siekia. Man gražu žiūrėti kaip vaikai,

prieš kontrolinį ar prieš kažkokį atsiskaitomąjį darbą rankose laiko ne mobiliuosius telefonus arba planšetinius kompiuterius, kas dabar įprasta per pertraukas, o laiko knygą. Ir jie visada susikaupę, vienas kitam padeda, paaiškina. Aš praktiškai neturiu net klasės valandėlės, kad kalbėti apie mokymąsi. Taip, yra mokėjimas mokytis, mes turime apie tai kalbėti, yra savo pažangos įsivertinimas ir apie tai turime kalbėti, numatyti lūkesčius, bet tai yra kaip nerašyta taisyklė, nes mes niekur nenumatome, kad reikia stengtis gerai mokytis.

Nerašyta taisyklė ir būti mandagiems, gerbti visus bendruomenės narius. Labai dažnai yra kalbama apie patyčias, bet klasėje tai irgi yra nerašyta taisyklė. Negali būti jokių neleistinų patyčių užuomazgų. Mes jau žinome, kad negali būti ir įžeidinėjimų viešojoje erdvėje - "Niekada neparašysiu ir nepakomentuosiu apie draugą nieko nederamo". Tai neleistina. Taip pat žinome, kas laukia, jeigu ši taisyklė bus sulaužyta.

Kurdami taisykles kuriame vertybes

Visų gerųjų vertybių vaikai mokosi stebėdami. Pirmiausia - klasės vadovo pavyzdys, tėvų palaikymas. Man tai labai svarbus veiksnys. Tėvai yra mano pagalbininkai ir jie organizuoja tradicinius renginius, padeda ugdyti vertybes, pavyzdžiui, draugiškumą, gerus tarpusavio santykius, bendruomeniškumą. Ir vaikams smagu, kai tėvai tarpusavyje gražiai bendrauja. Jie jaučia kolektyviškumo jausmą, jie patys nori prisidėti. Pirmame mūsų renginyje buvo tikrai klasės branduoliukas. Vėliau vieni per kitus tėvai sužinojo, kad buvo labai smagu, kad vaikams patiko, vaikai noriai dalyvavo. Antrame renginyje jau susirinko daugiau tėvų, daugiau nei pusė. Pernai vykusį paskutinį mūsų vasaros renginį, kuriame susirinko dar daugiau tėvų, buvo malonu stebėti. Matėsi palaikymas, draugiškumas, pagalba vienas kitam, graži tėvų komunikacija, pasiruošimas. Vaikai, matydami, kad tėvai bendrauja gražiai su jais, gerbia klasės vadovą, tarpusavyje ugdo tą patį draugiškumą, sumanumą, atsakomybės jausmą. Man pagrindas yra pavyzdys, gražūs santykiai, tokiais atvejais tos vertybės ir ugdomos. Jeigu aš, net ir bandydama išsisukti iš padėties, negaliu

jiems pameluoti, jie iškart jaučia. To daryti net nedrįstu. Aš visuomet pasakau taip, kaip yra. Tarkime, prisipažįstu, kad: "Šiandien, vaikai, tikrai negaliu. Susitarkim kitą kartą". Ir niekada taip nėra buvę, kad vaikai manęs lauktų, o aš, pavyzdžiui, neateičiau. Jie visada gali manimi pasitikėti. Mūsų klasėje vyrauja atvirumas. Visada randu laiko išklaudyti, jeigu matau, kad vaikui kažkas negerai. Visi kiti pašaliniai darbai tampa antraplaniais - mes ramiai atsisėdame klasėje, prie puodelio arbatos, išsikalbame, viską aptariame. Kartais net sužinau daugiau, negu žino tėvai. Taip pat turime tokį susitarimą - jeigu vaikas nenori, kad aš informuočiau tėvus, aš niekada nieko ir nepasakysiu. Taip jie mato, kad gali pasitikėti manimi. Kartais mes išsprendžiam tą problemą taip, kad nebekyla kitų pagundų arba pavyksta išvengti didesnės blogybės. Turėjau pavyzdį, kuomet mergaitė pradėjo negrįžti į namus. Mama man skambina, o aš žinau, kad mergaitė buvo mokykloje. Pasikalbėjus su mergaite, paaiškėjo, kad visgi problema buvo namuose. Aš paklausiau jos ar galiu pakviesti jos mamą ir pasikalbėti. Ji paprašė pakviesti ir prisipažino, kad pati mamai nedrįsta pasakyti. Mama buvo dėkinga, problema išsisprendė. Būtent tai ir yra pasitikėjimas.

Tikra istorija „Klasė, su kuria galima kalnus nuversti“.

Pernai birželio mėnesį mes dalyvavome Radviliškio miesto vietos veiklos grupės projekte „Darnios Jaunimo iniciatyvos ir savanorystės akcija“. Vaikai tuo metu buvo septintokai, miesto seniūnijos darbuotoja mus pakvietė atnaujinti riedutininkų aikštelę parke. Aikštelė yra už mokyklos, vaikai toje aikštelėje leidžia laiką. Paklausiau vaikų ar jie nori prisidėti prie akcijos ir jie visi nusprendė prisidėti. Tomis dienomis vyko ir tėvų susirinkimas, tad pritarė ir tėvai, nes tam reikėjo visos bendruomenės. Tą dieną, kai sutarėme eiti dirbuotis, lijo lietus. Aišku, nieko nepavyko, nes reikėjo labai daug dažyti. Visa klasė atėjo pasiruošusi, nusiteikusi darbui, o čia – lietus. Mus, aišku, pasitiko su bandelėmis, sultimis. Mes pasivažiavome, tačiau aš vaikams pasakiau: „Vaikai, bet mes darbo tai nepadarėme. Kaip mums reikės tai padaryti?“. Tai buvo trečiadienis, o penktadienį mes turėjome nepamokinę dieną – naktinį žygį, mūsų laukė penkiolikos kilometrų kelionė. Tad

vaikai man sako: „Auklėtoja, Jūs nesinervinkit, mes tikrai padarysim penktadienį iš ryto. Mums penktadienį iš ryto juk nereikia į mokyklą, mes ateiname tik 18 val. vakare naktiniam žygiui, iki to laiko padarysim“. Šaunuoliai vaikai. Buvo atėję ir seniūnijos darbuotojai ir mamos. Pakviečiau tėvelius, kurie gali prisidėti ir penktadienį nuo 12 val. susirinkome į parką. Saulė kepina, karšta. Vaikai dirba. Aikštelė yra gana nemaža pagal plotą, kai kurias vietas reikėjo dažyti net po du kartus. Tėčiai, stebėdami vaikus, sakė, kad dar nematė taip dirbančių vaikų. Aš vaikams vis sakiau, kad pailsėtų, neskubėtų, o jie mane patikino, kad užsibrėžė tikslą, tad dabar turi tai padaryti.

Po savaitės vyko padaryto darbo pristatymas miestobendruomenei. Visi vaikai gavo padėkas ir dovanėles, buvo pakviesta mokyklos administracija. Vaikai didžiavosi savo darbu, aš didžiavausi jais. Juk tai yra suaugusiųjų darbas. Po visko vaikai jau keletą kartų buvo nubėgę pasižiūrėti aikštelės, vis mane informuodavo, kur kažkas jau nubrėžė, kur kažkas kažką užrašė. Ir jie man sakė: „Mes jau nieko nerašysim, nes mes dirbom, mes žinom kiek tai kainavo“.

Man didžiausia padėka buvo iš tėvų pusės, kurie kartu dirbo. Turėjome daug nuotraukų, publikavome jas spaudoje. Visi žavėjosi vaikais, tėvai negalėjo patikėti, kad jų sūnus ar dukra tai gali padaryti. Pasilenkę, dantis sukandę, prakaitas bėga upeliais, o jie dirba. Galiausiai, jie visi vakare dar susirinko ir į naktinį žygį. Tai yra klasė, su kuria galima kalnus nuversti. Išryškėjo ir pagalba vieni kitiems – berniukai padėjo mergaitėms, kad neneštų sunkių kibirų, nešė vieni kitiems atsigerti. Tad tos gerosios vertybės ir yra ugdomos per tokias veiklas. Šiai dienai, mano vaikai aktyviai dalyvauja Lietuvos moksleivių sąjungos veikloje, domisi savanoriška veikla, viena mergaitė veda mokymus. Taigi, tokiais būdais gimsta gražūs daigeliai, iš tų daigelių užauga ir gražios gėlės, ir tvirti medžiai - vyrai.

Rekomendacija kolegai nr. 4

Mokykloje turime patyčių prevencijos ugdymo programą, Lions Quest programą, kuri yra privaloma, naudojame ją antrus metus.

Taip pat yra neblogų metodinių knygų, rekomendacijų klasių vadovams ir tėvams. Pavyzdžiui, pasitikėjimo savimi, bendravimo įgūdžių ugdymas, savanorystės ugdymas. Visada naudinga yra pasiskaityti ir kažką naujo sužinoti iš tų knygų. Yra viena knyga, kurią esu seniai perskaičiusi ir parekomendavusi kitiems klasių vadovams, ir pati ją laikau visada po ranka. Tai yra Sean Covey knyga „Šeši svarbiausi sprendimai, kuriuos tau teks priimti“. Tai yra paauglių vadovas. Labai praverčia, kuomet reikia išspręsti kažkokią situaciją. Kai yra kažkokia problema, tiesiog pasiskaitau, peržiūriu rekomendacijas. Ten yra pateikti paprasti ir aiškūs pavyzdžiai, situacijos, kurias galima tiesiog duoti vaikams per klasės valandėles. Jie jas narplioja, suvaidina arba bando išsiaiškinti, kas yra teigiama, kas yra neigiama. Man ši knyga labai tinka ir patinka.

Metodas Nr. 9

Pozityvios aplinkos klasėje kūrimas, remiantis Thomas Gordon modeliu

Šis modelis orientuojasi į vaikų tinkamo elgesio skatinimą ir paklusnumą, per vaiko charakterio ugdymą, atsisakant bausmių ir tradicinių paskatinimų. Gordon'o Modelio esmė – atsisakyti savo jėgos, kurią turime kaip suaugęs, kaip mokytojas ir elgtis kaip lygus mokiniams. Taigi, mokytojas su mokiniais turi sudaryti tam tikrą sutartį, (pvz., kaip turime visi elgtis, kad visiems klasėje būtų malonu; ko mokytojas tikisi iš mokinių ir pan.) vietoje to, kad primesti jiems taisykles.

Antra, svarbu pakviesti mokinius kartu spręsti kylančias problemas vietoje to, kad bausti juos už netinkamą elgesį.

Pagal Gordon'o Modelį, pagrindinės instrukcijos, kaip sukurti tinkamą, pozityvią ir motyvuojančią atmosferą klasėje yra:

1 žingsnis. Pirmiausia, būtina skirti vieną pamoką susitarimui su mokiniais, kokios taisyklės galios klasėje. Pirmą mokslo metų dieną arba kitą patogią dieną būtina kartu su mokiniais aptarti, kaip visi elgsis per ateinančius mokslo metus. Mokytojas turi padėti sugrupuoti mokinių siūlymus ir tinkamai juos įvardinti. Pvz., mokiniai gali pasakyti, kad niekas neturi mėtyti vadovėlių; taip pat negalima mėtyti kitų daiktų, gadinti klasės inventorių ir pan. Tokiu atveju mokytojas gali pasiūlyti tokią taisyklę – „Gerbkime vienas kitą ir vieni kitų asmeninius daiktus bei daiktus, esančius klasėje.“ Kadangi patys mokiniai pateikė siūlymų, ką reiškia tokia taisyklė, jiems bus daug lengviau atsiminti, ką jie įsipareigojo.

2 žingsnis. Netinkamo elgesio atvejus, kitus sunkumus būtina spręsti kartu su mokiniais, o ne bausti juos. Mokytojas turi mokyti mokinius tapti sėkmingais problemų sprendėjais. Didelė dalis Gordon'o Modelio yra skirta idėjai, kad būtina mokyti mokinius suvokti savo atsakomybę už savo elgesį ir poelgius. Viena iš galimybių didinti mokinių atsakomybę už savo elgesį – tai mokyti mokinius tinkamai spręsti problemas. Kai kyla sunkumų, būtina išmokyti mokinius:

- Sustoti ir apsvarstyti problemą – pirmiausia, identifikuoti, kokia yra problema? Kas konkrečiai nutiko? Kas yra atsakingas už tai, kas įvyko?
- Apsvarstyti galimus problemos sprendimus – mokiniai turi turėti teisę ir laisvę išsakyti bet kokį sprendimą.
- Kartu su mokiniais būtina aptarti visus pateiktus siūlymus ir leisti mokiniams kartu nuspręsti, koks sprendimas yra geriausias.

d) Vėliau būtina įgyvendinti sprendimą. Būtina sutarti, kas už ką bus atsakingas ir kas ką konkrečiai turi padaryti.

e) Po tam tikro laiko būtina aptarti su mokiniais ar sprendimas buvo veiksmingas, kaip mokiniai jaučiasi, ir ar sprendimas padėjo išspręsti problemą.

3 žingsnis. Būtina naudoti „Aš Pranešimus“, kai mokinys elgiasi netinkamai. Tokių pranešimų pagrindas – pasakyti mokiniui, kaip mokytojas jaučiasi dėl jo elgesio. Pvz., jeigu mokinys be leidimo pirmas atsako į visus mokytojo klausimus, galima pasakyti – „Aš suprantu ir matau, koks susijaudinęs tu jautiesi, kai gali teisingai atsakyti į mano užduotus klausimus, tačiau noriu suteikti

galimybę ir kitiems mokiniams atsakyti į juos. Todėl noriu leisti visiems pagalvoti ir vėliau pakelti ranką, kad galėčiau pakviesti atsakyti. Man labai liūdna, kai tu neleidi draugams pagalvoti apie atsakymą ir pabandyti pasakyti, ką mano jie.“

4 žingsnis. Bendraujant su mokiniais būtina naudoti aktyvaus klausymosi įgūdžius. Kadangi jau kalbėjome apie tai, kad pozityvią aplinką klasėje formuoja leidimas mokiniams suprasti, kad mokytojas ir mokiniai yra lygiateisiai klasės dalyviai, labai svarbu, kad mokytojas nesiginčytų su mokiniais, kai iškyla įvairios dilemos. Mokytojas turi nuoširdžiai ir atidžiai išklaudyti, ką mokiniai turi pasakyti ir atkartoti, ką išgirdo, kad mokiniai pamatytų, kad mokytojas juos suprato.

Šaltinis: T.E.T. programa (Pedagogų ir Specialistų Profesinių Įgūdžių Ugdymo Programa)

Nuoroda: <https://www.facebook.com/notes/fml-club/pozityvaus-klimato-klas%C4%97je-k%C5%ABrimas-tet-programa-pedagog%C5%B3-ir-specialist%C5%B3-profesin/265257736824582/>

Skaitytojo refleksija

Apibendrinkite įgytas žinias

Kurios klasės auklėtojos patirtis artimiausia mano patirčiai?

Kuriuos metodus jau iki šiol naudoju save darbe?

Kuris metodas man bus naudingas mano darbe?

Kaip aš sprendžiu problemas savo klasėje?

Ar sužinojau pakankamai naujos informacijos?

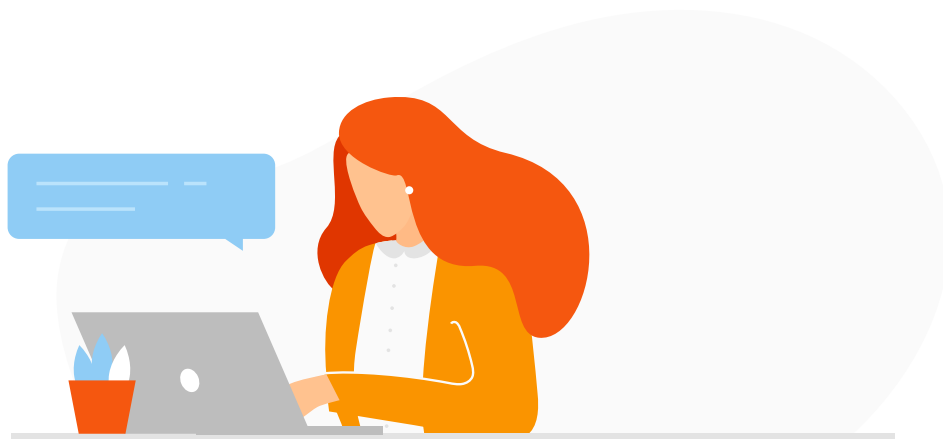
Ką aš daryčiau kitaip?

Kokios vertybės vyrauja mūsų klasėje?

Ar savo klasę galiu vadinti komanda?

Kaip atrodo taisyklių kūrimas ir jų laikymasis mūsų klasėje?

Kokias tradicijas puoselėjame su savo auklėtiniais?

Pasidalinkite mintimis su rengėjais

Kokias temas norėčiau rasti sekančiame Klasės vadovo gido leidinyje?

Jaučiate, kad galite prisidėti prie sekančio Klasės vadovo gido leidinio? Susisiekiite! Nuomone ir įžvalgomis kviečiame pasidalinti el. paštu **info@edukatoriai.lt**